

En kvalitativ studie av Stockman-kriteriene og IASB sine kvalitetskrav

Hva har Stockman-kriteriene og IASB sine kvalitetskrav til felles og hva skiller de? Hvorfor er det forskjeller?

Ingvild Aslaksrud og Thoralf Olsen

Veileder: Kjell Ove Røsok og Finn Kinserdal

Selvstendig arbeid, Master i regnskap og revisjon

NORGES HANDELSHØYSKOLE

Dette selvstendige arbeidet er gjennomført som ledd i masterstudiet i regnskap og revisjon ved Norges Handelshøyskole og godkjent som sådan. Godkjenningen innebærer ikke at Høyskolen eller sensorer inntår for de metoder som er anvendt, resultater som er fremkommet eller konklusjoner som er trukket i arbeidet.

Forord

Denne masteroppgaven markerer slutten på vår tid som masterstudenter ved NHH. Masteroppgaven er vårt selvstendige arbeid i hovedprofilen i regnskap og revisjon (MRR).

Å skrive dette arbeidet har vært en utfordrende og lærerik prosess. Vi ønsker å takke våre to veiledere, Kjell Ove Røsok og Finn Kinserdal, for deres verdifulle innspill og tilbakemeldinger. Denne oppgaven hadde aldri blitt til uten dere.

Videre ønsker vi å takke alle intervjuobjektene våre. Deres bidrag var helt avgjørende for at vi kunne skrive om temaet vårt.

Avslutningsvis ønsker vi å takke våre nærmeste for all støtten som vi har fått under arbeidet.

Bergen, 1. juni 2024

Ingvild Aslaksrud

Thoralf Olsen

Sammendrag

I denne masteroppgaven var vi interessert å finne ut om det er samsvar mellom kvalitetskravene til IASB og hva investorene anser som viktig i et finansregnskap. Dette var noe vi ønsket å studere gjennom Stockman-prisen, som er «markedets pris». Vi utformet følgende problemstilling:

Hva har Stockman-kriteriene og IASB sine kvalitetskrav til felles og hva skiller de? Hvorfor er det forskjeller?

Vi har gjennomført en kvalitativ studie hvor vi intervjuet investorer og analytikere som har vært involvert i Stockman-prisen. Dette var både personer som har avgitt stemmer og personer som sitter i komiteen. I kriteriene til Stockman-prisen innen finansregnskap fant vi at alle kvalitetskravene til IASB er viktige. Unntaket var verifiserbarhet som sjeldent ble trukket inn som svært sentralt. Det som er interessant er at selv om Stockman-prisen og IASB er enige i hva som er et godt finansregnskap, har Stockman-prisen mange kriterier utenfor finansregnskapet.

For å finne ut årsakene til forskjellene gjorde vi en kombinasjon av semistrukturerte intervju og dokumentanalyse. Fra Stockman-komiteen fremkom det at finansregnskapet fortsatt er viktig mest på grunn av dens troverdighet. Utviklingen av «investor relations», samtidig som omfanget av ikke-finansiell rapportering har økt, gjør at finansregnskapet har relativ lav vektlegging i Stockman-prisen.

Fra dokumentanalysen fant vi at IASB ikke innarbeidet alle ønskene til investorene da de publiserte CF 2010, men at ønskene i større grad ble tatt hensyn til ved revisjonen av CF 2018. Vi fant også at IASB prøver å hensynta brukernes behov når de erstatter IAS 1 med IFRS 18, ved å øke forståelighet og sammenlignbarhet i finansregnskapet.

Innholdsfortegnelse

FORORD	2
SAMMENDRAG	3
INNHALDSFORTEGNELSE	4
1. INNLEDNING	7
1.1 HVORFOR HAR VI REGNSKAP OG HVA SKAL VI BRUKE DET TIL?	7
1.2 STOCKMAN-PRISEN	8
1.3 PROBLEMSTILLING	9
2. TEORI	11
2.1 IFRS FOUNDATION	11
2.2 IFRS CONCEPTUAL FRAMEWORK FOR FINANCIAL REPORTING	11
2.2.1 Målsettingen i CF 2018	13
2.3 KVALITETSKRAV I CF 2018, IAS 1 OG IFRS 18	13
2.3.1 Relevans og vesentlighet	15
2.3.2 Tro gjengivelse og en dekkende fremstilling	16
2.3.3 Aktualitet og rapporteringshyppighet	17
2.3.4 Verifiserbarhet	17
2.3.5 Forståelighet	19
2.3.6 Sammenlignbarhet og konsistens	20
3. METODE	22
3.1 FORSKNINGSDESIGN	22
3.1.1 Formålet med designet	22
3.1.2 Forskningsmetode	23
3.1.3 Forskningsstrategien	23

3.2	DATAINNSAMLING	23
3.2.1	<i>Innledende intervju</i>	24
3.2.2	<i>Primærdata</i>	24
3.2.3	<i>Sekundærdata</i>	26
3.3	DATABEHANDLING	28
3.4	FORSKNINGSKVALITET	29
3.5	ETIKK.....	29
3.6	OPPSUMMERING.....	30
4.	HVA HAR STOCKMAN-KRITERIENE OG IASB SINE KVALITETSKRAV TIL FELLES OG HVA SKILLER DE?.....	31
4.1	LIKHETER.....	31
4.2	ULIKHETER	36
4.3	OPPSUMMERING.....	37
5.	HVORFOR ER DET FORSKJELLER?	38
5.1	HVORFOR STOCKMAN-PRISEN HAR KRITERIER UTENFOR FINANSREGNSKAPET.....	38
5.1.1	<i>Finansregnskapet</i>	40
5.1.2	<i>Selskapets ledelse, styring og strategi</i>	41
5.1.3	<i>ESG</i>	42
5.1.4	<i>Oppsummering</i>	43
5.2	HAR IASB LYTTET TIL BRUKERNE VED UTVIKLING AV CF 2018?	43
5.2.1	<i>Funn fra kommentarbrev til CF 2010</i>	43
5.2.2	<i>Kontrollformål som en egen målsetting</i>	45
5.2.3	<i>Reliability vs. Faithful representation</i>	47
5.2.4	<i>Forsiktighet</i>	49

5.2.5	<i>CF 2018</i>	50
5.2.6	<i>Oppsummering</i>	51
5.3	HAR IASB LYTTET TIL BRUKERNE VED UTVIKLING AV IFRS 18?.....	52
5.3.1	<i>Nye påkrevde delsummer i resultatregnskapet, inkludert driftsresultat</i>	52
5.3.2	<i>Opplysninger om «ledelsesdefinerte prestasjonsmål» (MPMs)</i>	54
5.3.3	<i>Forbedret veiledning i gruppering av informasjon (aggregering og disaggregering)</i> .	56
5.3.4	<i>Oppsummering</i>	58
5.4	ER FINANSREGNSKAPETS RELEVANS OG PÅLITELIGHET REDUSERT?	58
5.4.1	<i>Forskning på verdirelevans</i>	58
5.4.2	<i>Forskning på pålitelighet</i>	62
5.5	OPPSUMMERING	62
6.	KONKLUSJON	64
	LITTERATURLISTE	66
	VEDLEGG	69

---

1. Innledning

1.1 Hvorfor har vi regnskap og hva skal vi bruke det til?

Målet med å kommunisere finansiell informasjon er å redusere informasjonasymmetrien mellom selskapet og markedet. Børsnoterte selskaper er underlagt en rekke opplysningskrav som går ut på å kommunisere og dele informasjon med kapitalmarkedet. Fra og med 2005 må alle børsnoterte selskaper i Europa rapportere etter International Financial Reporting Standards (heretter IFRS) i konsernregnskapet (IFRS Foundation, 2021).

Det er nåværende og fremtidige investorer og kreditorer som betraktes som primærbrukere av finansregnskapet. Hensikten med finansregnskapet er å sikre at brukerne har den informasjonen de trenger til effektiv ressursallokering, men også for å kunne måle ledelsen sin forvaltning av selskapet. Dette er i regnskapsteorien kjent som beslutningsformålet og kontrollformålet (Stenheim et al., 2017).

Conceptual Framework for Financial Reporting (heretter CF 2018) er det konseptuelle rammeverket som er ment som en veiledning ved utarbeidelse av IFRS. Ifølge CF 2018 skal finansregnskapet gi beslutningsnyttig informasjon til brukerne. For å være beslutningsnyttig må informasjonen være relevant og ha tro gjengivelse. Videre har CF 2018 fire forsterkede kvalitetskrav som øker regnskapskvaliteten; aktualitet, verifiserbarhet, forståelighet og sammenlignbarhet.

Bernhoft et al. (2018) trekker frem finansregnskapet som den historisk viktigste kommunikasjonskanalen. Selv om informasjon i dag deles gjennom flere kanaler, spiller finansregnskapet en viktig rolle fordi regnskapsreglene styrer informasjonsstrømmene og legger føringer for hvordan informasjonen skal gis (Gjesdal, 2007). I en spørreundersøkelse som ble presentert på EY sin Børs- og IFRS-konferanse svarte brukerne at de anser finansregnskapet som den mest pålitelige kilden til informasjon.

Da standardsetterne International Accounting Standard Board (heretter IASB) og The Financial Accounting Standards Board (heretter FASB) bestemte seg for å utvikle et felles rammeverk, ble løsningen å prioritere beslutningsformålet. For å gi brukerne mer relevant

informasjon, ga de dermed mindre plass til gamle konsept som verifiserbarhet og forsiktighet. Dette blir kritisert i en artikkel fra Financial Times, som siterer Karthik Ramanna, professor ved University of Oxford: «*Accountants have no comparative advantage trying to guess at the current valuations of companies, their job should be to establish some sort of verifiable lower bound.*» (Ford, 2019)

Til tross for at relevans er et fundamentalt krav i CF 2018, kritiseres regnskapet ofte for å ha lavere aktualitet og prediksjonsverdi enn andre informasjonskilder. Begrunnelsen for dette er at man de siste årene har sett en økende bruk av alternative resultatmål og justerte tall i regnskapet, og at mye av informasjonen som presenteres i årsregnskapet allerede er kjent for brukerne når årsregnskapet publiseres (Davern et al., 2019).

En britisk studie så på ulike selskaper og regnskapspriser, og fant at de selskapene som var nominert til en regnskapspris ikke hadde mer pris-sensitiv informasjon i årsrapporten enn andre selskaper. Derimot fant de at nominerte selskaper i større grad delte relevant informasjon til markedet løpende gjennom året (Chircop et al., 2022). Det beviser at årsrapporten er et dokument som oppsummerer mye informasjon som allerede er gitt til markedet. En implikasjon av funnene til Chircop et al. (2024) er at både standardsettere og forskere bør være forsiktige med å bruke relevans som et mål på kvalitet i årsregnskapet.

Vår motivasjon for oppgaven vil være å se om det er samsvar mellom kravene til IASB og kravene til investorene. Vi ønsker å studere dette gjennom å sammenligne kvalitetskravene i CF 2018 og kriteriene i Stockman-prisen. Stockman-prisen er en pris som kåres av markedet.

1.2 Stockman-prisen

Hvert år deler Forening for finansfag ut en pris til det «*børsnoterte selskapet i Norge som er best til å informere løpende om sin virksomhet overfor finansmiljøer og aksjonærer, og som utgir de beste års- og delårsrapportene basert på beste finansanalytiske prinsipper*» (Forening for finansfag, 2023). Kåringen består av to runder, hvor man i første runde inviterer foreningens medlemmer til å nominere selskaper som er aktuelle kandidater til å vinne Stockman-prisen. I neste runde sender komiteen ut et spørreskjema til medlemmene hvor de

---

gir selskapene en score 1-10 på hver av de ti kriteriene til Stockman. Hvert av de ti kriteriene teller 10 % hver, og er følgende:

1. Miljø (Environment)
2. Samfunnsansvar (Social)
3. Eierstyring og selskapsledelse (Governance)
4. Tydelig og langsiktig strategi, markedsinformasjon og industriutvikling
5. Finansielle mål og utbyttepolitikk
6. Åpen, troverdig og konsistent informasjon
7. Tilgjengelighet på nøkkelpersonell/bedriftsbesøk
8. Årsregnskap og noter, styrets beretning
9. Segmentinformasjon i års- og delårsrapporter
10. Delårsrapportering og selskapspresentasjoner

1.3 Problemstilling

CF 2018 fastslår at formålet med finansiell rapportering er å fremlegge finansiell informasjon som vil være beslutningsnyttig for investorer og kreditorer (IASB 2018b: CF 1.2). Stockman-Prisen er en pris til selskapet som Forening for finansfag mener er best til å informere *«løpende om sin virksomhet og utgir de beste års og delårsrapportene basert på de beste finansanalytiske prinsipper.»* (Forening for finansfag, 2023)

Forening for finansfag skriver på sin nettside at *«årsregnskapet skal gi relevante og tilstrekkelige opplysninger for en forsvarlig og god verdsettelse av selskapenes verdipapirer»* (Forening for finansfag, 2024). Både IASB og Forening for finansfag er altså opptatt av beslutningsnyttig informasjon i finansiell rapportering, og det kan forventes likheter mellom IASB og Stockmann-prisen sine kriterier.

Vi ønsket derfor å finne likheter og ulikheter, og hvorfor det er forskjeller mellom:

1. Standardsetter som har en målsetting om at regnskapet skal ha beslutningsnyttig informasjon for brukerne, og

2. Brukere som premierer selskaper som gir relevant og nyttige årsrapporter og informasjon fra selskapet.

Stockman-prisen vurderer årsregnskapet og selskapenes løpende informasjon. Vår kvalitative studie ønsker derfor å forstå kriteriene til Stockman-prisen og hvor bevisste de involverte medlemmene i Forening for finansfag er på IASB sine kvalitetskrav når de vurderer selskapers finansregnskap til Stockman-prisen. Vi har derfor utformet følgende problemstilling:

Hva har Stockman-kriteriene og IASB sine kvalitetskrav til felles og hva skiller de? Hvorfor er det forskjeller?

«Hvorfor er det forskjeller?» er et vidt spørsmål. For å svare på problemstillingen har vi derfor benyttet oss av følgende forskningsspørsmål:

- Hvorfor har Stockman-komiteen valgt kriteriene de har, og i mindre grad lagt vekt på finansregnskapet?
- Hvordan har IASB lyttet til brukernes meninger ved utviklingen av CF 2018?

---

2. Teori

Formålet med dette kapittelet er å presentere teori om hva IASB mener gjør et finansregnskap av god kvalitet. Hensikten er å kunne finne igjen kvalitetskravene til IASB når vi spør hva Stockman-prisen ser etter i sine kriterier innenfor finansregnskapet.

Vi vil i seksjon 2.1 gi en kort introduksjon av IFRS Foundation før vi går over til CF 2018 i 2.2. I seksjon 2.3 vil vi presentere kvalitetskrav i CF 2018 og hvordan disse er operasjonalisert i IAS 1 og IFRS 18.

2.1 IFRS Foundation

IFRS Foundation er en stiftelse med mål om å utvikle regnskapsstandarder som gir åpenhet, ansvarlighet og effektivitet i finansmarkedene (IFRS Foundation). Det er standardsetterorganet IASB som utvikler og publiserer regnskapsstandardene IAS og IFRS. IFRS blir brukt i over 140 land (IFRS Foundation, 2024c). Fra og med 2005 må alle børsnoterte selskap i Europa rapportere etter IFRS i konsernregnskapet (IFRS Foundation, 2021).

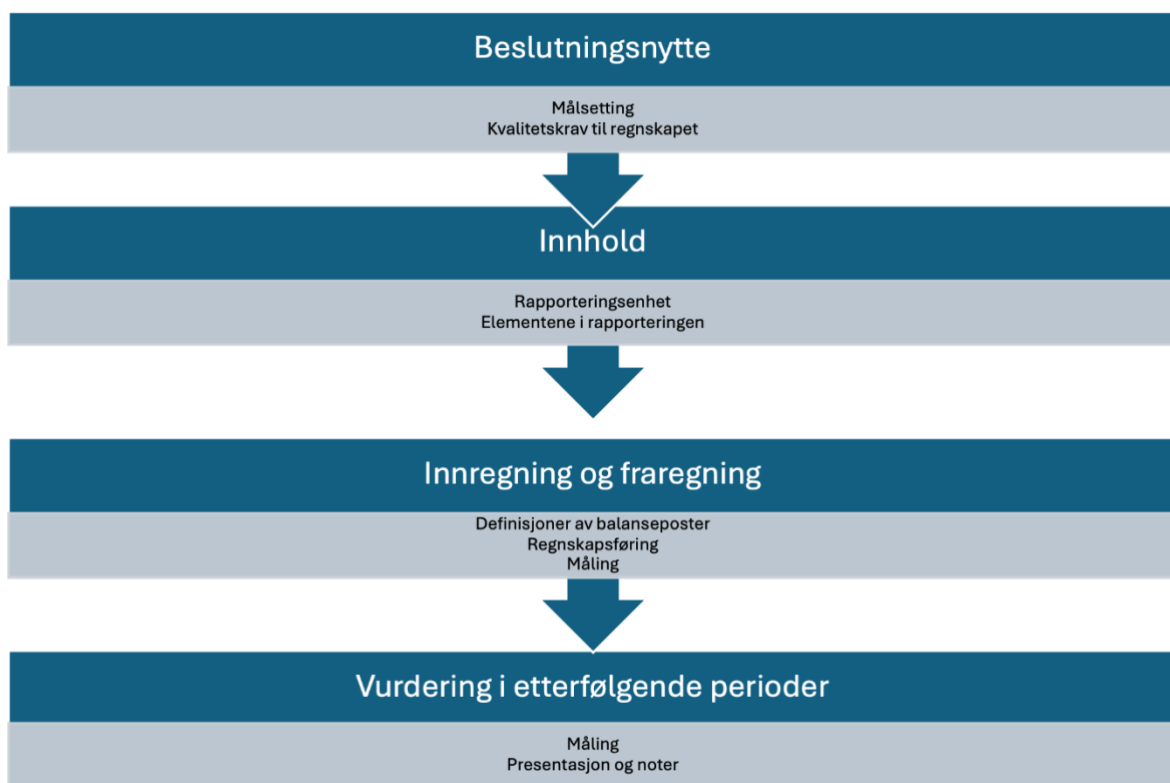
2.2 IFRS Conceptual Framework for Financial Reporting

CF 2018 er IASB sitt konseptuelle rammeverk som kun er ment som en veiledning ved utarbeidelse av regnskapsstandardene. Rammeverket vil dermed ikke være overstyrende for den enkelte regnskapsstandard. Dette fremgår av CF 2018 SP 1.2: «*The Conceptual Framework is not a Standard. Nothing in the Conceptual Framework overrides any Standard or any requirement in a Standard*». Dette er sentralt da det fører til at kvalitetskravene i CF 2018 må operasjonaliseres gjennom standarder.

Rammeverket ble først utgitt i 1989. I 2010 ble det gjort endringer på målsetting og kvalitetskrav, og endringene ble introdusert i to nye separate kapitler (IFRS Foundation, 2010a). De to kapitlene ble videreført til CF 2018 uten store endringer (IFRS Foundation, 2018).

Prosjektet med å oppdatere 1989-versjonen startet tidlig på 2000-tallet med et ønske om å eliminere forskjellene mellom regnskapsspråk, da spesielt IFRS og US GAAP (IFRS Foundation, 2010a). Videre ønsket man et mer prinsippbasert regelverk (IFRS Foundation, 2010a). Et prinsippbasert regelverk åpner for større fleksibilitet. Et argument for fleksible regnskapsstandarder er at ledelsen kan velge løsninger som gir et mer korrekt bilde av den økonomiske realiteten (Ajekwe, 2021). På en annen side kan fleksibilitet føre til at ledelsen velger løsninger som ikke gir et mer korrekt bilde (Ajekwe, 2021). Et eksempel på dette er Enron-skandalen, hvor Enron misbrakte fleksibiliteten og villedet brukerne.

CF 2018 formulerer klare målsettinger, tydeliggjør brukergrupper og presenterer kvalitetskrav for regnskapet (Baksaas et al., 2020, s. 99-100). CF 2018 utleder dermed regnskapsmessige løsninger med utgangspunkt i regnskapets formål, regnskapsbrukerens behov for informasjon og regnskapets kvalitetskrav (Baksaas et al., 2020, s. 109).

Figur 1: CF 2018 overordnet struktur. Inspirert fra: (Baksaas et al., 2020, s. 110).

Regnskapsbrukere er alle som kan ha nytte av regnskapet, for eksempel kapitalyttere, kunder, leverandører, ansatte og offentlige myndigheter. Siden regnskapsbrukerne har ulike

---

informasjonsbehov, har CF 2018 valgt å fokusere på en avgrenset gruppe som de kaller primærbrukerne av regnskapet. Primærbrukerne er nåværende og fremtidige investorer og kreditorer (IASB 2018b: CF 1.5).

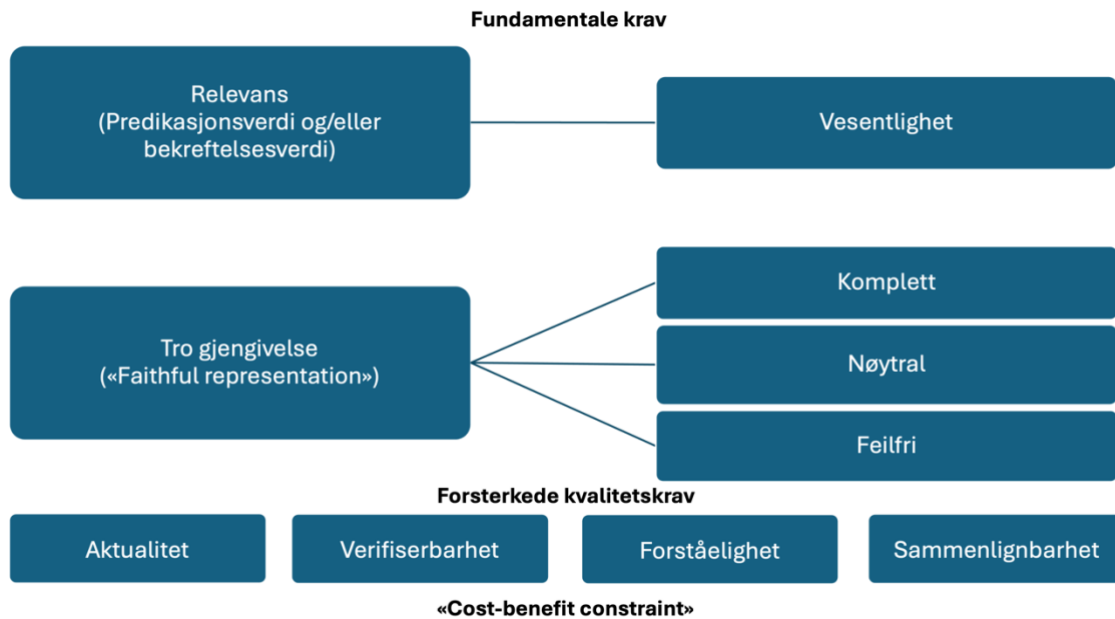
2.2.1 Målsettingen i CF 2018

Målsettingen med finansiell rapportering er etter CF 2018 å gi «*financial information about the reporting entity that is useful to existing and potential investors, lenders and other creditors in making decisions relating to providing resources to the entity.*» (IASB 2018b: CF 1.2).

Målet er altså å fremme optimal ressursallokering ved å gi informasjon som er beslutningsnyttig for investorer og kreditorer. Disse beslutninger kan blant annet dreie seg om man skal kjøpe, selge eller holde egenkapital- og gjeldsinstrument, tilby lån eller kreve tilbakebetaling, og stemme eller på en annen måte påvirke ledelsens kapitalforvaltning (IASB 2018b: CF 1.2, bokstav a-c). Det fremkommer i CF 2018 punkt 1.3 at beslutningene påvirkes av informasjon som hjelper brukerne i å predikere fremtidige kontantstrømmer eller i å vurdere ledelsen sin jobb.

2.3 Kvalitetskrav i CF 2018, IAS 1 og IFRS 18

For at informasjon skal være beslutningsnyttig har IASB kommet frem til at informasjonen skal være relevant og ha tro gjengivelse («*faithful representation*») (IASB 2018b: CF 2.4). Relevans og tro gjengivelse er de to fundamentale kravene i CF 2018. I tillegg har CF 2018 fire forsterkede kvalitetskrav som øker regnskapskvaliteten. Det er; aktualitet, verifiserbarhet, forståelighet og sammenlignbarhet. De ulike kvalitetskravene og sammenhengen mellom dem er illustrert nedenfor:

Figur 2: De fundamentale og forsterkede kvalitetskravene til IASB. Inspirert fra: (Pelger, 2019).

Kravene i CF 2018 blir operasjonalisert i IAS 1. IAS 1 er standarden som stiller kravene til presentasjon av finansregnskapet. Standarden inneholder detaljerte krav til de ulike regnskapsoppstillingene og notene. Regnskapsoppstillingene består av resultatregnskap, balanse, kontantstrøm og endring i egenkapital. Alle selskap som rapporterer etter IFRS må følge kravene i IAS 1. Kravene i IAS 1 som vi vil gjennomgå er kravene til vesentlighet (IAS 1.29), dekkende fremstilling (IAS 1.15), rapporteringshyppighet (IAS 1.36), sammenlignbar informasjon (IAS 1.38), konsistent presentasjon og klassifisering (IAS 1.45), innhold og struktur (IAS 1.47), forklarende noteinformasjon (IAS 1.112c) og systematisk presentasjon av noter (IAS 1.113-114).

IASB publiserte nylig IFRS 18 som vil erstatte IAS 1 fra 1. januar 2027 (IFRS Foundation, 2024b). Standarden introduserer tilleggskrav for å øke sammenlignbarhet, åpenhet og nytte av informasjonen slik at investorer kan ta bedre beslutninger (IFRS Foundation, 2024b). Den første endringen gjelder presentasjon av resultat, hvor IFRS 18 krever at inntekter og kostnader skal kategoriseres som drift, investering eller finansiering. Relatert til dette er det et nytt krav om presentasjon av driftsresultat og resultat før finansiering og skatt i IFRS 18.69a-b. De to

---

andre endringene gjelder åpenhet rundt gruppering av informasjon (IFRS 18.43) og ledelsesdefinerte resultatmål («*management performance measures*»/MPMs) i IFRS 18.123.

2.3.1 Relevans og vesentlighet

I CF 2018 er relevant informasjon all finansiell informasjon som er egnet til å påvirke regnskapsbrukeren i en beslutningssituasjon (IASB 2018a: BC 2.12). Så lenge informasjonen er egnet til å påvirke beslutningen, anses den relevant uavhengig av om regnskapsbrukeren faktisk velger å benytte seg av informasjonen (IASB 2018b: CF 2.6). Relevant informasjon er vesentlig, og har prediksjon og/eller bekreftelsesverdi.

Vesentlighet

Med vesentlighet mener man at informasjonen må utgjøre en forskjell. I CF er informasjon vesentlig hvis det rimelig kan forventes at mangelen på informasjonen vil føre til at regnskapsbrukeren gjør en annen beslutning enn hvis informasjonen hadde vært der (IASB 2018b: CF 2.11).

Prediksjonsverdi og bekreftelsesverdi

Relevant informasjon har en prediksjonsverdi eller en bekreftelsesverdi. Formålet med informasjonen er å hjelpe brukerne i å lage forventinger om selskapets fremtidige inntekt, kontantstrøm og aksjepris (van Mourik & Katsuo, 2015). Det støttes av Kinserdal (2023) som forklarer at relevans måles ut ifra hvilken grad informasjonen kan brukes til verdsettelse og konkursprediksjon.

Informasjonen har prediksjonsverdi når den helt eller delvis kan brukes for å forutse den økonomiske fremtiden til selskapet (IASB 2018b: CF 2.8). Informasjon har bekreftelsesverdi når den bekrefter eller korrigerer tidligere forventinger (IASB 2018b: CF 2.9). På denne måten er bekreftelsesverdi og prediksjonsverdi avhengige av hverandre. For eksempel vil årets kontantstrøm ha bekreftelsesverdi og prediksjonsverdi fordi informasjonen bekrefter eller korrigerer forventingene man hadde året før, og brukeren kan bruke dette til å justere prediksjon.

IAS 1.29 krever at selskapet presenterer hver vesentlig klasse av ensartede poster separat i finansregnskapet. Poster av forskjellig art eller funksjon kan bare slås sammen dersom de er uvesentlige (IAS 1.29). IAS 1 presiserer i punkt 30 at en post som ikke er vesentlig nok til å være en separat post i regnskapsoppstillingen, likevel kan være vesentlig nok til å bli presentert separat i notene.

2.3.2 Tro gjengivelse og en dekkende fremstilling

I CF 2018 er tro gjengivelse definert som når informasjonen er representert på en troverdig måte slik at alle de underliggende økonomiske forholdene er inkludert (IASB 2018b: CF 2.12). Det er tre karakteristikk som må være til stede for at informasjonen skal ha tro gjengivelse: Komplett, nøytral og feilfri (IASB 2018b: CF 2.13).

Informasjonen er komplett hvis den inneholder all informasjon nødvendig for at regnskapsbruker skal forstå de underliggende økonomiske forholdene (IASB 2018b: CF 2.14). Komplett informasjon kan for eksempel være en beskrivelse av eiendelen, verdi på eiendelen, om eiendelen er målt til historisk kost eller virkelig verdi og eventuell levetid på eiendelen. Dette er ingen uttømmende liste, og hva som er komplett informasjon vil avhenge av regnskapspost.

Nøytral informasjon er informasjon som ikke er fremhevet, nedtonet eller på annen måte manipulert for å påvirke hvordan den økonomiske informasjonen blir mottatt (IASB 2018b: CF 2.15). Nøytral informasjon vil dermed være informasjon som ikke villeder regnskapsbrukeren.

Feilfri informasjon betyr at informasjonen ikke skal inneholde unøyaktigheter, feil eller manipulering. I de tilfeller hvor man ikke har en observerbar pris betyr feilfri at man ikke utelater noe ved beskrivelse av eiendelen (IASB 2018b: CF 2.18). Ved estimer skal man redegjøre for begrensningene i estimatet og begrunne metoden man har brukt for å komme frem til estimatet.

IAS 1.15 krever en dekkende fremstilling («fair presentation»), som forutsetter tro gjengivelse («faithful representation») og samsvar med definisjonene og innregningskriteriene i CF 2018.

Kravet om dekkende fremstilling forventes å være oppfylt når man anvender IFRS og gir nødvendige tilleggsopplysninger.

IAS 1.47 regulerer innhold og struktur i et fullstendig finansregnskap. Det er et krav om at enkelte opplysninger spesifiseres i balanseoppstillingen, resultatregnskapet eller i oppstillingen over endringer i egenkapital. Opplysninger om andre regnskapsposter kreves enten i disse oppstillingene eller i notene (IAS 1.47). IAS 1.47 viser til IAS 7 som inneholder krav til kontantstrømoppstillingen.

2.3.3 Aktualitet og rapporteringshyppighet

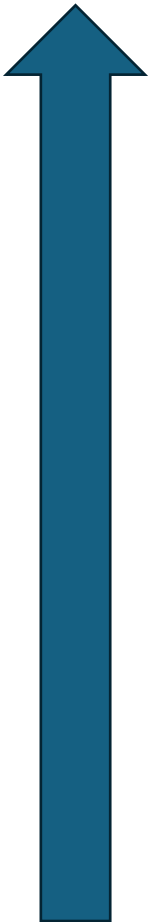
Aktualitet oppnås ved å opplyse beslutningsnyttig informasjon innen rimelig tid (IASB 2018b: CF 2.33). Aktualitet er et ønsket krav fordi brukerne må ha informasjon til riktig tid der det kan påvirke beslutningene. I IASB sin «Basis for Conclusion» (heretter BC) 2.65 forklarer de at aktualitet er mindre kritisk enn relevans og tro gjengivelse fordi aktualitet kun er nyttig når informasjonen er relevant og har tro gjengivelse. Videre fremgår det at relevant informasjon som er av tro gjengivelse kan derimot være nyttig selv om det ikke lenger har aktualitet, for eksempel for bekreftelsesbehov (IASB 2018a: BC 2.65).

IAS 1.36 regulerer rapporteringshyppighet på det fullstendige finansregnskapet. Det fullstendige finansregnskapet skal presenteres minst én gang hvert år. Delårsrapporter vil øke aktualitet, og IFRS har en egen standard som regulerer krav til innhold i delårsrapporten (IAS 34). En delårsrapport kan enten presenteres som et fullstendig finansregnskap i samsvar med IAS 1 eller som en sammendratt form (IAS 34.9-10). Velger selskapet sammendratt form kan man ikke utelate informasjon som gjør det sammendratte delårsregnskapet misvisende (IAS 34.10). IAS 34 regulerer imidlertid ikke hvor ofte et selskap må offentliggjøre delårsrapporter.

2.3.4 Verifiserbarhet

Verifiserbarhet gjør at brukeren av informasjonen kan stole på at informasjonen har tro gjengivelse (IASB 2018b: CF 2.30). Verifiserbarhet er en egenskap knyttet til pålitelighet. Verifiserbarhet kan oppnås gjennom bekreftelser og bevis, for eksempel direkte gjennom observasjon eller indirekte gjennom innsyn i hvordan selskapet har kommet frem til beløpet (IASB 2018b: CF 2.31).

Historisk kost har høy verifiserbarhet fordi verdien kan bekreftes av kjøpstransaksjonen. Virkelig verdi har vanligvis ikke høy verifiserbarhet, men det er også tilfeller hvor det er tilfelle at virkelig verdi har høy verifiserbarhet. Dette vil være når verdien kan observeres, for eksempel børskurser. IFRS har et verdsettelsehierarki som deler måling av virkelig verdi i tre ulike nivåer. De tre nivåene sier noe om graden av subjektivitet i vurderingen av den virkelige verdien (Bernhoft et al., 2018, s. 267).

Grad av pålitelighet	Nivå	Definisjon	Eksempel
	1	Noterte priser (ikke justerte) i aktive markeder for identiske eiendeler eller forpliktelser som foretaket har tilgang til på måletidspunktet.	Noterte priser for en aksje handlet på Oslo Børs.
	2	Andre inndata enn noterte priser som omfattes av nivå 1 og er observerbare for eiendelen eller forpliktelsen, enten direkte eller indirekte, herunder også markedsbekreftede inndata.	Renter og rentekurver observerbare for regelmessig handlede løpetider, implisitte volatiliteter og kredittspreader.
	3	Ikke-observerbare inndata for eiendelen eller forpliktelsen.	Estimerte kontantstrømmer brukt til å verdsette et forretningssegment eller tilknyttet selskap som ikke er børsnotert.

Figur 3: Virkelig-verdi-hierarkiet, definisjoner og eksempler fra IFRS i Norge (Bernhoft et al., 2018, s. 267).

Om det hadde vært et fundamentalt krav om verifiserbarhet, kunne det medført at fremtidsrettet informasjon, som kan være veldig relevant for brukerne, blir ekskludert

---

(Haugnes & Mamelund, 2010). Men siden fremtidsrettet informasjon, slik som usikre estimater på nivå 3, er mindre pålitelig og dermed gir økt usikkerhet, argumenterer Haugnes & Mamelund (2010) for at manglende verifiserbarhet gir mindre beslutningsnyttig informasjon. Når noe ikke kan verifiseres, må det gis ekstra tilleggsopplysninger.

2.3.5 Forståelighet

CF 2018 forutsetter at brukerne er avanserte regnskapsbrukere med et visst kunnskapsnivå. Forståelighet betyr at selskapet skal klassifisere, karakterisere og presentere informasjon på en klar og presis måte som gjør informasjonen forståelig (IASB 2018b: CF 2.34). Forståelighet oppnås ved å gi informasjon på en oversiktlig måte og ved å redusere kompleks informasjon, i den grad utelatelsen ikke svekker relevans og troverdighet (IASB 2018b: CF 2.35).

Notene kan brukes som et verktøy til å bedre forståelsen av finansregnskapet. Notene har egentlig tre formål. Det første formålet er å presentere informasjon om grunnlaget for utarbeidelsen av finansregnskapet og de særlige regnskapsprinsippene som er anvendt (IAS 1.112a). Det andre formålet er å gi informasjon som kreves av IFRS og som ikke er presentert andre steder i finansregnskapet (IAS 1.112b). Til slutt skal notene gi informasjon som ikke presenteres andre steder i finansregnskapet, men som er relevant for forståelsen (IAS 1.112c). Dermed er kravene fra IAS 1.112 noe som kan knyttes til økt forståelighet i finansregnskapet.

Revidert utgave av IAS 1 som trådte i kraft 1. januar 2023 har forsøkt å forbedre kommunikasjonen i finansregnskapet ved å gi informasjon som er selskapsspesifikk, og færre irrelevante og standardiserte opplysninger. De har derfor gått vekk i fra kravet om en bestemt rekkefølge på notene. I stedet krever IAS 1.113 at selskapet presenterer notene på en systematisk måte, men samtidig tar hensyn til forståelighet og sammenlignbarhet. Selskapet må krysshenvise fra regnskapsoppstillingene til den tilknyttede noten (IAS 1.113).

En systematisk ordning av noter kan være å fremheve de mest relevante aktivitetsområdene for selskapets inntjening og finansielle stilling, for eksempel ved å gruppere opplysninger om bestemte driftsaktiviteter (IAS 1.114a) En systematisk ordning av noter kan også være å gruppere opplysningene om poster som måles på lignende måte, for eksempel til virkelig verdi, eller å følge rekkefølgen til postene i oppstillingene (IAS 1.114b-c)

I IFRS 18 er det kommet nye krav som skal øke brukernes forståelse av finansregnskapet. Et eksempel på dette er at når poster i finansregnskapet blir aggregert, krever IFRS 18.43 at selskaper gir beskrivelse og tittel på aggregeringen som gir en dekkende fremstilling av det som er aggregert. Grunnlaget for dette kravet er å hindre at selskaper kaller en regnskapspost for «annet». Brukerne skal forstå hva som er aggregert. For å kunne gjøre dette er selskapene nødt til å gruppere informasjon ut ifra tingenes karakter. Derfor skal IFRS 18 gi bedre veiledning på hvordan selskapet skal håndtere aggregering og disaggregering i finansregnskapet.

Et annet nytt krav er IFRS 18.123 som stiller en rekke opplysningskrav som skal gjøre det enklere for brukerne å forstå hvordan ledelsen måler selskapets ytelse. Bakgrunnen for dette er at «management-defined performance measures» (MPMs) er relevant informasjon, men som tidligere har vært vanskelig for brukerne å forstå.

2.3.6 Sammenlignbarhet og konsistens

CF 2018 2.24 fremgår det at informasjonen er mer nyttig hvis den kan sammenlignes med informasjon fra andre enheter, og med lignende informasjon om den samme enheten for en annen dato. Sammenlignbarhet gjør at man kan følge trender over tid og vurdere alternativer opp mot hverandre, noe som utgjør en viktig del av beslutninger. Sammenlignbarhet er altså noe som vil bidra til at informasjonen er mer beslutningsnyttig

CF 2018 definerer i punkt 2.25 kvaliteten sammenlignbarhet som «*the qualitative characteristic that enables users to identify and understand similarities in, and differences among, items*». Sammenlignbarhet i regnskapet skal resultere i at like ting fremstår likt og ulike ting fremstår ulikt. CF 2018 2.27 skiller mellom sammenlignbarhet og uniformitet. Uniformitet kan innebære at ulike ting fremstilles likt, og like ting fremstilles ulikt. Uniformitet kan altså skjule ulikheter mellom ting, noe som ikke vil føre til sammenlignbarhet (Røsok, 2020).

CF 2018 streber etter sammenlignbarhet på tvers av selskaper og over tid for samme selskap. Ved å øke sammenlignbarhet i finansregnskapet vil informasjonen få økt nytte, som CF 2018 skriver i 2.24:

«... information about a reporting entity is more useful if it can be compared with similar information about other entities and with similar information about the same entity for another period or another date.»

IAS 1.38 skal sikre sammenlignbarhet over tid, ved å kreve at selskapet gir «*sammenligningsinformasjon for foregående regnskapsperiode for alle tallstørrelser som rapporteres i inneværende periodes finansregnskap*». Dersom det er relevant for forståelsen må selskapet også gi sammenligningsinformasjon for forklarende og beskrivende informasjon (IAS 1.38).

En annen måte IASB forsøker å oppnå sammenlignbarhet på er gjennom konsistens (IASB 2018a: BC 2.26). IAS 1.45 krever en konsistent presentasjon og klassifisering av poster i finansregnskapet, ved at selskapet beholder samme presentasjon og klassifisering fra én regnskapsperiode til den neste med mindre en annen løsning åpenbart er bedre egnet i henhold til selskapets regnskapsprinsipper eller dersom det kreves av en annen IFRS. Konsistente regnskapsprinsipper er dermed viktig. Konsistens er derfor et virkemiddel for å oppnå sammenlignbarhet, men ikke et mål i seg selv (Røsok, 2020).

IFRS 18.69a-b stiller krav til at selskapene presenterer driftsresultat og resultat før finansering og skatt. Dette har ikke vært et krav tidligere, men dette innebærer relevant informasjon for brukerne for å sammenligne og verdsette selskap. Dette gjorde at selskaper frivillig begynte å rapportere driftsresultat. Formålet med det nye kravet i IFRS 18 er å forbedre investorenes mulighet til å sammenligne resultat mellom selskaper og redusere usikkerhet ved at alle selskap må følge samme fremgangsmåte for beregning av driftsresultat.

3. Metode

Vi har gjennomgått Stockman-prisen sine kriterier og IASB sine kvalitetskrav. I oppgaven ønsker vi å gjøre en sammenligning og oppnå dybdeforståelse for hvorfor det er forskjeller. Dette kapittelet redegjør for vår metodiske tilnærming for å besvare problemstillingen. Vi vil først presentere forskningsdesignet vårt i seksjon 3.1. I seksjon 3.2 og 3.3 vil vi presentere datainnsamlingen og databehandling. Forskningskvalitet og etikk blir behandlet i seksjon 3.4 og 3.5. I seksjon 3.6 vil vi oppsummere vår methodedel.

3.1 Forskningsdesign

Forskningsdesignet er en generell plan for hvordan man skal svare på problemstillingen (Saunders et al., 2019, s. 173). Det vil altså være hvordan man går fra en problemstilling til et forskningsprosjekt. I forskningsdesignet vil vi redegjøre for formålet med designet, forskningsmetode, forskningsstrategien og diskutere etiske spørsmål og begrensinger (Saunders et al., 2019, s. 173-174).

3.1.1 Formålet med designet

Saunders et al. (2019) skiller mellom eksplorerende, deskriptivt, forklarende og evaluerende studier. Formålet med oppgaven er å svare på problemstillingen «*Hva har Stockman-kriteriene og IFRS sine krav til felles og hva skiller de? Hvorfor er det forskjeller?*».

Formålet med en deskriptiv studie er å beskrive en hendelse, personer eller situasjoner (Saunders et al., 2019, s. 187). Delen hvor vi undersøker hva Stockman-prisen og CF 2018 har til felles og hva som skiller de, er en deskriptiv studie.

En eksplorativ studie ønsker å stille åpne spørsmål for å få dybdeforståelse i et tema (Saunders et al., 2019, s. 186). Delen hvor vi ønsker å forstå hvorfor det er forskjeller er eksplorerende. Noen av fordelene med en eksplorativ studie er at den tillater endringer underveis og at man oppnår verdifull innsikt i det man studerer (Saunders et al., 2019, s. 187). En eksplorativ studie har imidlertid også noen svakheter, blant annet begrenset overførbarhet og kontroll.

3.1.2 Forskningsmetode

Et forskningsdesign kan være kvantitativt, kvalitativt eller en kombinasjon av begge (Saunders et al., 2019, s. 174). Kvantitativ metode ser etter sammenhenger i numerisk data og forbindes ofte med spørreskjemaer og statistikk, mens kvalitativ metode ser etter mening i ikke-numerisk data slik som ord og bilder (Saunders et al., 2019, s. 175).

Vi ønsker å forstå og beskrive de ulike kriteriene til Stockman-prisen og hvorfor de er valgt. For å få denne dybdeforståelse er ikke-numeriske data mer hensiktsmessig enn numerisk data. Dette gjør at oppgaven bør ha en kvalitativ tilnærming. Med en kvalitativ tilnærming kan man bruke observasjon, intervju og dokumentanalyse til å svare på problemstillingen.

3.1.3 Forskningsstrategien

Forskningsstrategi er en detaljert plan på hvordan en forsker skal besvare problemstillingen (Saunders et al., 2019, s. 189). Ved beskrivelse av vår forskningsstrategi skal vi dermed redegjøre for datainnsamlingen og hvordan vi har sikret at dataen vi har hentet er troverdige. Dette vil vi gå nærmere inn på i seksjon 3.2 om datainnsamling.

3.2 Datainnsamling

Vår datainnsamling består av primær- og sekundærdata.

Primærdata er data vi har hentet gjennom åtte semistrukturerte intervjuer hvor alle er medlemmer av Forening for finansfag. Fordelen med primærdataen er at det er data vi har hentet inn selv akkurat for denne studien. Med informasjon fra intervjuene kan vi gjøre en sammenligning av Stockman-prisen og kravene til IASB og forstå hvorfor kriteriene er valgt.

Ved innsamling av sekundærdata har vi hovedsakelig benyttet oss av kommentarbrev fra investorer og analytikere og IASB sine arbeidsdokumenter. Vi har også brukt litteratur til å svare på deler av problemstillingen. Sekundærdataen skal hjelpe oss å svare på andre delen av problemstillingen vår: «*hvorfor er det forskjeller?*».

3.2.1 Innledende intervju

Vi startet hele prosessen med å intervjuet et medlem i Stockman-komiteen for å bli kjent med Stockman-komiteen og hvordan de jobber. Dette intervjuet utgjør ikke en del av vår datainnsamling og er derfor ikke oppført i figur 4. På nettet var det begrenset informasjon om Stockman-prisen, og den tilgjengelige informasjonen ga oss ikke en tilstrekkelig kunnskap om prisen. Det var uklart for oss hvordan de ulike kriteriene ble vektlagt og rollene i denne prosessen. Gjennom dette intervjuet fikk vi svar på dette og hvordan denne prisen fungerer i praksis. Dette bidro til å utvikle problemstillingen og hvordan vi skulle hente inn primærdata. Vi utførte senere et nytt intervju med komitemedlemmet som en del av vår datainnsamling.

3.2.2 Primærdata

Semistrukturert intervju

Intervjuer kan være strukturert, ustrukturert eller semistrukturert. Et strukturert intervju vil følge et spørreskjema og gjør det enkelt å sammenligne svar. Et ustrukturert intervju følger ingen plan og man kan sitte igjen med ubesvarte spørsmål.

Man kan si at semistrukturert er en mellomting mellom strukturert og ustrukturert intervju. I praksis betyr det at man følger en intervjuguide. Intervjuguiden har forhåndsdefinerte spørsmål, men rekkefølgen de blir stilt varierer og man kan stille oppfølgingsspørsmål. Dette er hensiktsmessig for vår problemstilling, siden det ga oss en struktur samtidig som det lot oss utforske og følge opp svar (Saunders et al., 2019, s. 444).

Intervjuobjektene

Vi tok kontakt med aktuelle intervjuobjekter på e-post og SMS. Utvalget vårt er basert på snøballmetoden. Det vil si at vi fikk tips om aktuelle intervjuobjekter underveis under intervjuene som vi tok kontakt med.

De vi intervjuet var medlemmer av Forening for Finansfag som hadde vært med å stemme frem en vinner til Stockman-prisen og komiteen som er ansvarlig for å samle inn stemmene og kåre en vinner. Begrunnelsen for å intervju disse er at alle er regnskapsbrukere med kjennskap til kriteriene i Stockman-prisen.

Spørreskjemaet til Stockman-prisen ble sendt ut til 19 meglerselskaper, 14 institusjonelle investorer og 50 andre investorer. 36 av disse svarte på markedsundersøkelsen i 2023. Ved å spørre et utvalg medlemmer hvordan de vurderte de ulike kriteriene kunne vi forstå hva medlemmene vektla og hvor bevisste de er på IFRS sine kvalitetskrav.

Medlemmer som har vært med å stemme frem en vinner og som har sagt ja til å delta i vår studie refereres til som «respondent 1» osv. i analysen. Respondent 3 var usikker på om han fylte ut skjemaet til Stockman-prisen i 2023, men var kjent med skjemaet fra tidligere og hadde fulgt kåringen tett i mange år.

I tillegg til respondentene har vi intervjuet Stockman-komiteen. Stockman-komiteen er utvalgte medlemmer som er ansvarlig for å sende ut spørreskjemaet og samle inn svarene til de som har stemt. Komiteen har god kjennskap til kriteriene og kunne gi oss forklaring på hvorfor de har disse kriteriene. Stockman-komiteen består av totalt 7 brukere og 1 sekretær. Komitemedlemmene som har stilt opp til intervju vil refereres til som «komitemedlem 1», «komitemedlem 2» og «komitemedlem 3» i analysen.

Kallenavn	Rolle	Dato	Lengde på intervju
Komitemedlem 1	Investor	25.04.24	40 min
Komitemedlem 2	Analytiker	29.01.24	20 min
Komitemedlem 3	Investor	08.03.24	60 min
Respondent 1	Investor	16.02.24	20 min
Respondent 2	Analytiker	22.02.24	30 min
Respondent 3	Analytiker	11.03.24	30 min
Respondent 4	Investor	11.03.24	45 min
Respondent 5	Analytiker	15.03.24	35 min

Figur 4: Intervjuobjekter.

Intervjuguide

Intervjuguiden (vedlegg 2) tok utgangspunkt i de ti kriteriene til Stockman-prisen. Innholdet i intervjuguiden var ment å hjelpe oss å forstå og beskrive hva som ble vektlagt i de ulike kriteriene og hvorfor de er valgt. Intervjuguiden ble ikke sendt til intervjuobjektene i forkant av intervjuet. Ved utformingen av intervjuguiden vår fikk vi innspill av veilederen vår. Under intervjuet justerte vi formuleringen på spørsmålene noe, avhengig av om vi intervjuet komiteen («hvorfor kriteriet er valgt») vs. de øvrige medlemmene («hva som vektlegges ved vurdering av kriteriet»).

Gjennomføring av intervju

I forkant av intervjuet sendte vi et informasjonsskriv til intervjuobjektene hvor vi informerte om studien og deres rettigheter. Vi startet alle intervjuene med en kort introduksjon.

I utgangspunktet er fysisk intervju foretrukket da det er enklere å observere kroppsspråk og andre detaljer, men dette lar seg ikke alltid gjøre på grunn av distanse, kostnader og tid. Vi fikk likevel til et fysisk intervju. En kopi av notatene vi tok fra det fysiske intervjuet ble sendt til intervjuobjektet etter intervjuet, og intervjuobjektet sendte noen justeringer på notatene.

De andre intervjuene ble gjennomført på Teams. En fordel med Teams er det er tidsbesparende, i tillegg til at man fortsatt kan følge med på ansiktsuttrykk og kroppsspråk. Alle intervjuobjektene godkjente at vi kunne gjøre et videoopptak. Vi brukte videoopptaket til å gjøre en transkribering av intervjuet. Selve transkriberingen gjorde vi kort tid etter intervjuet. Da vi var ferdig med transkriberingen slettet vi opptaket og sendte en kopi av transkriberingen til intervjuobjektet. Intervjuobjektet fikk tilbud om å gjøre endringer på transkriberingen. En fordel med dette er at vi sikrer riktig informasjon. Ulempen med å tillate endringer er at prosessen tar lengre tid. Transkribering og data blir også slettet etter at masteroppgaven er levert, i tråd med de etiske retningslinjene og forpliktelsene til personvern.

3.2.3 Sekundærdata

I tillegg til primærdata har vi benyttet oss av IASB sine arbeidsdokumenter og kommentarbrev. Vi har også brukt litteratur og forskningsartikler.

Ved vår analyse av kommentarbrev har vi sett kommentarene fra investorene før utarbeidelsen av rammeverket for 2010 og IFRS 18. Vi så ikke på kommentarene for 2018, da dette rammeverket inneholdt minimale endringer i kapittelet om kvalitetskravene.

Vi analyserte kommentarbrev fra følgende investorer vedrørende rammeverket for 2010 (CF 2010):

1. Worldwide Asset Liability Management
2. European Investment bank
3. London Investment Banking Association
4. UK Shareholders Association
5. Governance for Owners LLP
6. New Zealand Shareholders Association Inc
7. Danish Shareholders Association
8. Fidelity Investment Management Limited
9. UBS AG
10. Standard Life Investments
11. Andrew Palmer (UK investor)
12. Investment Management Association
13. Morley Fund Management
14. Hermes Investment Management Limited
15. HSf Holdings plc
16. Swiss Holdings
17. The National Association of Pension Funds Limited
18. The Goldman Sachs Group Inc
19. CFA Institute

Når det gjelder IFRS 18, analyserte vi kommentarene fra følgende investorer:

1. Local Authority Pension Fund Forum (LAPFF)
2. The Footnotes Analyst
3. Martin Currie Investment Management Ltd
4. The Investment Association

5. Investment and Life Assurance Group (ILAG)
6. The European Federation of Financial Analysts Societies (EFFAS) Commission on Financial Reporting
7. Belgian Association of Financial Analysts (ABAF/BVFA)
8. The Securities Analysts Association of Japan (SAAJ) [日本証券アナリスト協会]
9. European Fund and Asset Management Associations (efama)
10. Swiss Holdings
11. Legal & General Group
12. UK Shareholders Association (UKSA) & ShareSoc
13. CFA Society United Kingdom (CFA UK)
14. Irish Funds Industry Association (IFIA)
15. La Société Française des Analystes Financiers (SFAF) [The French Society of Financial Analysts]
16. CFA Institute

3.3 Databehandling

Vi opprettet et dokument hvor vi samlet alle svar om de ulike kriteriene. Vi skilte svarene fra respondentene og svarene fra komiteen ved bruk av fargekoding. Da vi hadde limt inn de ulike svarene og var ferdig med fargekodingen gjorde vi en analyse av dokumentet. For å organisere og strukturere volumet av informasjon kodet vi dataen gjennom et kodeskjema.

Kodeskjema til intervjuene var en Excel-fil som inneholdt fire rader. Den første raden inneholdt alle kriteriene til Stockman-prisen innenfor finansregnskap. Den andre raden var CF 2018 og IAS 1 sine kvalitetskrav som vi identifiserte som sentrale hos de ulike respondentene. Det vi mener med sentralt er at vi skrev kun opp det kvalitetskravet som flere av respondentene trakk frem. Dette innebar at vi måtte tolke dataen, da respondenten ikke hadde kjennskap til IASB sine kvalitetskrav og forklarte hva de verdsatte i finansregnskapet på sin egen måte.

Vi fokuserte på de kvalitetene som respondentene selv trakk frem som viktigst for å unngå bias. Den tredje raden inneholdt de mest relevante sitatene fra de ulike personene fra

---

dokumentet vårt. Kodingen som gjaldt kriteriene utenfor finansregnskap, ble ikke sett opp mot CF 2018 og IAS 1.

Denne strukturen på kodeskjema tillot oss å holde oversikt over dataene og identifisere mønstre over svarene. Å ha en systematisk tilnærming til kodeskjema gjorde vår dataanalyse grundig, konsistent og pålitelig.

Da vi utførte dokumentanalysen kodet vi temaene i kommentarbrevene i en egen Excel-fil, og de temaene som ble nevnt flest ganger ble grundig analysert.

3.4 Forskningskvalitet

Relabilitet og validitet er sentralt når man skal vurdere forskningskvalitet (Saunders et al., 2019, s. 213). Reliabilitet referer til i hvilken grad forskningen er konsistent og kan gjentas. Det finnes to typer validitet: intern og ekstern. Intern validitet er hvor vidt man har fått tilgang til intervjuobjektene meninger og kan trekke gyldige konklusjoner, mens ekstern validitet er hvor vidt funnene er overførbare (Saunders et al., 2019, s. 214-215).

For å styrke reliabiliteten har vi gjengitt alle metodevalg. Vi har forsøkt å ikke preges av våre egne subjektive meninger og tenkt at åpne spørsmål vil redusere bias. Likevel kan kvalitativ data tolkes forskjellig. For å redusere risikoen har vi analysert data i fellesskap.

For å styrke intern validitet har vi valgt semistrukturert intervju som primærdata, for å kunne stille oppfølgingsspørsmål. Vi har spurt om tillatelse til å ta opptak av intervjuene. Hensikten med opptaket var å kunne transkribere alt som ble sagt, slik at vi kunne sende det tilbake til intervjuobjektene og få tilbakemeldinger. Ulempen med videopptak er at intervjuobjektene kan bli mindre villig til å dele de fulle meningene sine. En svakhet ved studien er at funnene ikke er direkte overførbare, da funnene er spesifikke for Stockman-prisen.

3.5 Etikk

Før intervjuprosessen sendte vi inn et meldeskjema til Sikt om behandling av personopplysninger. Vi utarbeidet også et informasjonsskriv som vi sendte til

intervjuobjektene. Informasjonsskrivet inneholdt blant annet informasjon om formålet med studien, hva det innebærer å delta og informasjon om personvern. Informasjonsskriv er viktig fordi det sikrer informert og frivillig samtykke. Et samtykke kan kun gis på bakgrunn av fullstendig informasjon om studien (Kvale, 2007).

Informasjon om personvern inneholdt blant annet opplysninger om intervjuobjektens rettigheter. Intervjuobjektene ble informert om at de kunne be om innsyn i hvilke opplysninger vi behandlet om dem, få utlevert kopi av disse opplysningene, få rettet opplysninger om dem som var feil eller misvisende, og få slettet personopplysninger om dem. De ble også informert om at de hadde rett til å sende en klage til Datatilsynet om behandlingen av deres personopplysninger.

Under selve intervjuet startet vi også med å forsikre intervjuobjektet om at vedkommende ville forbli anonym under oppgaven og innhentet samtykke om opptak. Dette gjorde vi i hvert intervju da dette var en del av introduksjonen vår på intervjuguiden.

3.6 Oppsummering

Vi har presentert våre metodiske valg, samt fordeler og ulemper med disse valgene. Vi har samlet inn data gjennom semistrukturerte intervjuer og dokumentanalyse. Våre funn blir presentert i kapittel 4 og 5.

4. Hva har Stockman-kriteriene og IASB sine kvalitetskrav til felles og hva skiller de?

I dette kapittelet skal vi svare på vår første del av problemstillingen vår. I seksjon 4.1 vi gå gjennom kriteriene til Stockman-prisen som er innenfor finansregnskapet.

Vi har valgt å presentere med et utgangspunkt i Stockman-prisen sine kriterier. Begrunnelsen for dette er at vi ønsker å presentere fra Stockman-prisen sitt perspektiv på hva som vurderes i hvert av deres kriterier. For hvert av Stockman-prisen sine kriterier vil vi presentere det kvalitetskravet til IASB som ble trukket frem av flest respondenter og som ble underbygget av svarene fra komitemedlemmene. Ved å presentere på denne måten vil man oppsummert se at Stockman-prisen er opptatt av de samme kvalitetskravene som IASB. Vi vil likevel presisere at flere kvalitetskrav er viktige også innenfor hvert enkelt av kriteriene til Stockman-prisen.

I seksjon 4.2 lister vi opp kriteriene til Stockman-prisen som er utenfor finansregnskapet. I seksjon 4.3 vil vi oppsummere kapittel 4.

4.1 Likheter

Tabellen til venstre referer til alle kriteriene til Stockman-prisen som omhandler finansregnskapet og hva som ble trukket frem som viktigst med kriteriene. Tabellen til høyre viser hvilke kvalitetskrav i CF 2018 som flest respondenter og komitemedlemmer indirekte svarte at de vektla som mest sentralt ved Stockman-kriteriet.

STOCKMAN-prisen (Nummer referer til de ulike kriteriene)	CF 2018 + IAS 1 (Nummer referer til paragraf i CF eller IAS 1)
6a) Åpen, troverdig	Tro gjengivelse (2.12)
6b) Konsistent	Sammenlignbarhet (2.24)

8a) Årsregnskap - «Pålitelig» 8b) Noter - «Forståelse for selskapet» - «Lett å finne informasjon»	Tro gjengivelse (2.12) Forståelighet (2.24) Noter (1.113)
9) Segmentinformasjon i års og delårsrapporter - «Kunne estimere inntjening pr. Segment»	Relevans (2.6)
10a) Delårsrapportering - «Få løpende oppdatering» - «Riktig prising»	Relevans (2.6) og aktualitet (2.33)

Figur 5: Kvalitetskrav i IFRS som ble trukket frem av flest respondenter ved hvert av Stockman-prisen sine kriterier.

Kriteriene som vi har sammenlignet med kravene til IASB er 6a) åpen, troverdig informasjon 6b) konsistent informasjon, 8a) årsregnskap, 8b) noter, 9) segmentinformasjon i års og delårsrapporter og 10) delårsrapporter. Nedenfor beskriver vi hva respondentene vektlegger i de ulike kriteriene, og komiteen sin begrunnelse for hvorfor de har valgt disse kriteriene.

Åpen og troverdig informasjon (6a): Tro gjengivelse

Vi finner Stockman sitt kriterium «åpen og troverdig» som tro gjengivelse i CF 2018. Det at Stockman-prisen har et kriterium som kan knyttes direkte til et kvalitetskrav i IASB antyder at kvalitetskravet tro gjengivelse svært viktig for Stockman-prisen. Dette fikk vi bekreftet under intervjuene, hvor flere respondenter fortalte om en mulig smitteeffekt dette kriteriet

---

hadde på de andre kriteriene i Stockman-prisen, selv om i utgangspunktet kriteriene skal telle like mye (10%).

Ved å oppsummere svarene kom vi frem til at åpen og troverdig informasjon er informasjon som ikke er misledende eller gjemt bort, og som er lett å finne. Dette er veldig likt karakteristikkene til tro gjengivelse i CF 2018 (komplett, nøytral og feilfri).

«De kan score bra på noe isolert, men hvis jeg føler at CEO prøver å lure meg eller gir misledende informasjon, da blir det ræva score altså. Selv om det er snakk om 10 %. Det er helt no go. Det er helt krise. Da blir det null. Jeg setter åpen, troverdig og konsistent informasjon høyt.» (Respondent 1)

Komiteen forklarer at åpen og troverdig informasjon står som et eget kriterium fordi det er et generelt krav om at selskapet ikke skal holde tilbake informasjon. Det gjelder i og utenfor finansregnskapet. Åpen og troverdig informasjon handler også om at selskapene skal gi lik informasjon til alle markedsaktører.

Konsistent informasjon (6a): Sammenlignbarhet

Den siste delen av det sjette kriteriet er «konsistent informasjon». Konsistens er et krav i IAS 1 som skal føre sammenlignbarhet. Også her knyttes Stockman-prisen sitt kriterium direkte til et kvalitetskrav i IASB, noe som antyder at det er viktig i Stockman-prisen.

5 av 6 respondenter bekreftet at sammenlignbarhet og konsistent informasjon er verdifullt. I dette tilfellet er det da spesielt interessant at sammenlignbarhet ikke er mer enn et forsterket kvalitetskrav i CF 2018.

«Konsistent informasjon er veldig viktig. Når et selskap endrer dimensjoner, er ikke det veldig populært. Vi ønsker jo å lage modeller over tid.» (Respondent 4)

Komiteen har konsistent informasjon som en del av Stockman-kriteriene fordi dersom selskapene ikke deler samme informasjon kvartal etter kvartal, blir det vanskelig å følge selskapene over tid. Stockman-komiteen ønsker å premiere selskaper som gir informasjon som er sammenlignbar.

Årsregnskap (8a): Tro gjengivelse

Tro gjengivelse var det som flest respondenter trakk frem som viktig ved vurdering av årsregnskapet. 3 av 5 respondenter trakk frem troverdighet og fullstendighet som viktige egenskaper i årsregnskapet. Dette kan knyttes til tro gjengivelse i CF 2018 (komplett, nøytral og feilfri).

Komiteen bekreftet også viktigheten av troverdighet når det gjaldt årsregnskapet, og komiteemedlem 3 uttalte: *«Årsregnskapet er det eneste dokumentet vi kan hente ut fra selskapene som er verifisert av en revisor. Det er det viktigste dokumentet vi kan gå og hente informasjon i. Fordi selskapet kan lage mange presentasjoner, men det er jo ikke revidert, sant. Så årsregnskapet er det viktigste dokumentet vi forholder oss til som investor.»*

Troverdigheten av dokumentet gjør dermed informasjonen fra årsregnskapet verdifullt. Dette understreker at troverdighet er et nøkkeltierium for vurdering av årsregnskapet, og at en troverdig presentasjon av regnskapet øker informasjonens relevans for brukerne. Dette kan forklare hvorfor tro gjengivelse er viktig for flere av respondentene når de vurderer årsregnskapet.

Respondent 2 og 3 skilte seg ut ved at de ikke snakket om tro gjengivelse, derimot var de opptatt av at årsregnskapet skulle gi relevant informasjon. Respondent 2 trakk også frem sammenlignbarhet som svært sentralt i årsregnskapet.

Noter (8b): Forståelighet

Under intervjuene spurte vi om årsregnskap og noter i ett spørsmål og to av respondentene hadde fokus på årsregnskapet generelt og snakket ikke så mye om noter. I ettertid så ser vi at vi burde ha stilt flere oppfølgingsspørsmål eller rett og slett skilt spørsmålet om årsregnskap og noter. Likevel fikk vi innsikt i hva respondentene som var spesielt opptatt av noter, så på som sentralt.

Forståelighet var det som flest var opptatt av. Dette ble sett på som det mest sentrale av respondentene. Alle de tre respondentene som snakket mye om noter, mente at forståelighet var det viktigste for dem. Medlemmene i komiteen koblet også noter til forståelighet og mente noter er en viktig del av Stockman-prisen fordi god noteinformasjon gir utfyllende informasjon av det som står i regnskapet, slik at man får en bedre forståelse av selskapet.

«Det er jo veldig bra hvis det er noter på alle linjene. Mest mulig informasjon og at det samtidig er enkelt å finne frem. Vi må komme bak tallene for å se hva som ligger der.»

(Respondent 5)

Segmentinformasjon i års og delårsrapporter (9): Relevans

Når det gjelder segmentinformasjon i års og delårsrapporter var relevans det som flest respondenter trakk frem som viktig. Dette ble nevnt av 4 av de 5 respondenter vi intervjuet. Respondentene vektla altså mest hvor relevant segmentinformasjonen var for dem.

«Man får operasjonelle tall som gjør at man kan estimere inntjening. For meg spesifikt så er det informasjon om produksjon, realiserte priser og eventuelt enhetskostnader pr. segment.»

(Respondent 2)

Da vi spurte om segmentinformasjon i års og delårsrapporter nevnte respondent 4 og 5 at de verdsatte segmentinformasjon spesielt i delårsrapportene. Dette skyldes at informasjonen i delårsrapportene er mer aktuell og dermed mer relevant. Som respondent 4 uttrykte det, er segmentinformasjon i årsrapporten «kald kaffe».

Respondent 3 understreket betydningen av kontantstrøm per segment som relevant informasjon, da dette er informasjon som viser sannheten og ikke kan manipuleres. Respondent 3 ga dermed uttrykk for at tro gjengivelse gjør informasjon relevant.

Komiteen har segmentinformasjon som et eget kriterium fordi de synes det er veldig viktig med riktig segmentinndeling. Får man vite mer om de ulike segmentene, er det lettere å danne seg en mening om selskapet på konsernnivå.

Delårsrapportering (10): Relevans og aktualitet

Samtlige respondenter uttrykte en betydelig interesse for delårsrapporter, i motsetning til årsregnskapet. Det som de fleste trakk frem som viktig var relevans, dette var noe som fremkom av 4 av de 5 respondentene. Begrunnelsen for at delårsrapportene var mer relevant, var at årsregnskapet fungerte som et oppslagsverk, mens den løpende informasjonen fikk man i delårsrapporten.

En respondent understreket viktigheten av oppdatert informasjon i delårsrapportene: *«Nei, altså det som gjør det interessant med delårsrapportene er jo at du får det løpende. Da får du hele tiden det siste nye og det er ny info når du får det. Så det kan jo gjøre at aksjer går veldig mye opp og ned på sånn type informasjon.»* (Respondent 5).

Respondent 1 skilte seg ut ved at han var mer opptatt av tro gjengivelse enn relevans i delårsrapportene. Dette uttrykte han gjennom at det er viktig at selskapene gir nok informasjon, og at selskapene ikke fremhever det som er bra og føyer under teppet det som er dårlig.

Komiteen forklarte at Stockman-prisen premierer selskaper som er gode på delårsrapportering fordi de ønsker å få oppdateringer fra selskapet underveis om hva som har skjedd, i stedet for ett år i vakuum. Om noe går ordentlig galt får markedet vite det etter 3 måneder, ikke et helt år.

4.2 Ulikheter

Nedenfor er kriteriene som skiller Stockman-prisen fra finansregnskapet.

- 1) Miljø (Environment)
- 2) Samfunnsansvar (Social)
- 3) Eierstyring og selskapsledelse (Governance)
- 4) Tydelig og langsiktig strategi, markedsinformasjon og industriutvikling
- 5) Finansielle mål og utbyttepolitikk
- 6) Tilgjengelighet på nøkkelpersonell/bedriftsbesøk
- 8c) Styrets beretning
- 10b) Selskapspresentasjoner

Etter vår vurdering er det da ikke riktig å sammenligne Stockman og IASB på disse kriteriene. I stedet er dette kriterier som kan indikere at finansregnskapet ikke er tilstrekkelig relevant.

Imidlertid møter IFRS Foundation noen av disse kriteriene gjennom sitt arbeid med bærekraftsrapportering.

4.3 Oppsummering

IASB og Stockman-prisen deler mange fellestrekk når det kommer til kvalitetskravene i finansregnskapet. Både IASB og Stockman-prisen er opptatt av informasjon som har tro gjengivelse, relevans, sammenlignbarhet, forståelighet og aktualitet. Verifiserbarhet var likevel noe som få av de involverte i Stockman-prisen vektla.

Til tross for at det er mange likheter i kriteriene som er innenfor finansregnskapet, har Stockman-prisen en del andre kriterier som ikke inngår i finansregnskapet. Selv om vi finner at Stockman-prisen og IASB er enige i hvilke kvalitetskrav som kjennetegner et godt regnskap, utgjør likevel finansregnskapet en liten del av prisen. Dette er noe vi forsøker å finne ut av i kapittel 5.

5. Hvorfor er det forskjeller?

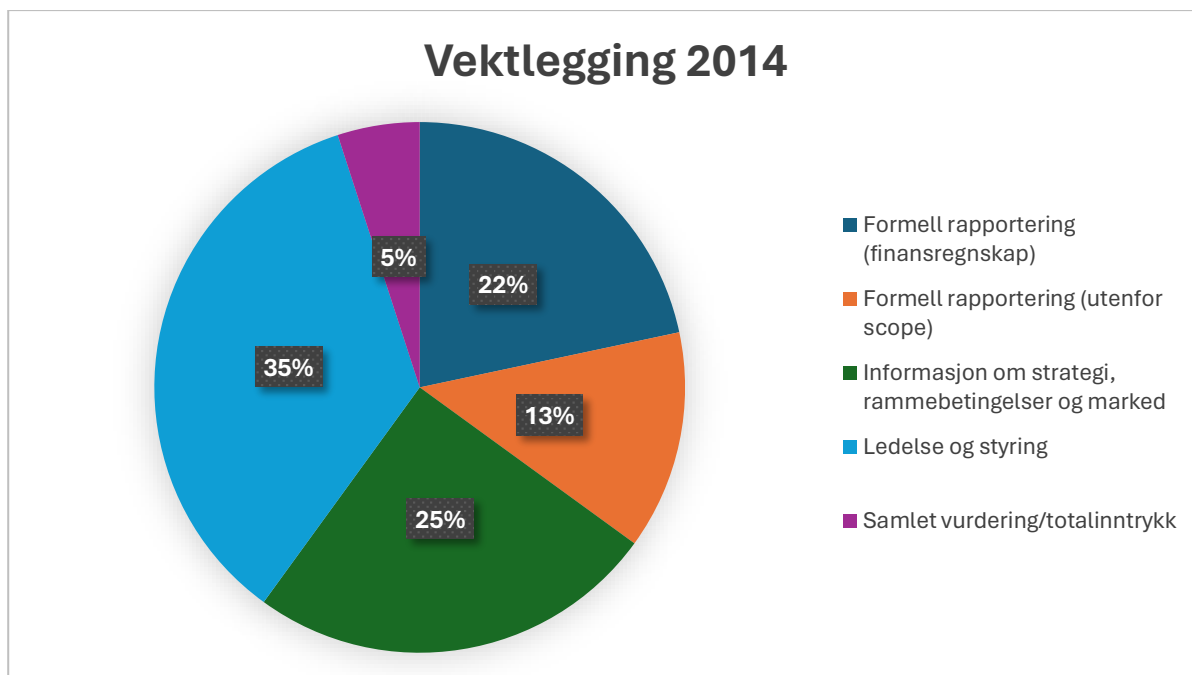
Stockman-prisen har kriterier utover finansregnskapet, selv om de er enige i hva et godt regnskap er. En mulig forklaring på dette er at IASB ikke har truffet på målsettingen om at informasjonen skal være beslutningsnyttig for investorene.

For å svare på dette vil vi først i seksjon 5.1 utforske hvorfor Stockman-prisen har kriterier utenfor finansregnskapet. Deretter vil vi i seksjon 5.2 og 5.3 analysere kommentarbrev som har blitt skrevet i forbindelse med målsetting og kvalitetskravene til rammeverket og endringene i IFRS 18. Målet er å vurdere om det er bekymringer eller forslag fra investorer som ikke har blitt tilstrekkelig adressert, og som derfor kan forklare hvorfor Stockman-prisen har kriterier utenfor finansregnskapet. I seksjon 5.4 vil vi diskutere om finansregnskapets har lavere relevans eller pålitelighet. Vi vil avslutningsvis oppsummere kapittel 5 i seksjon 5.5.

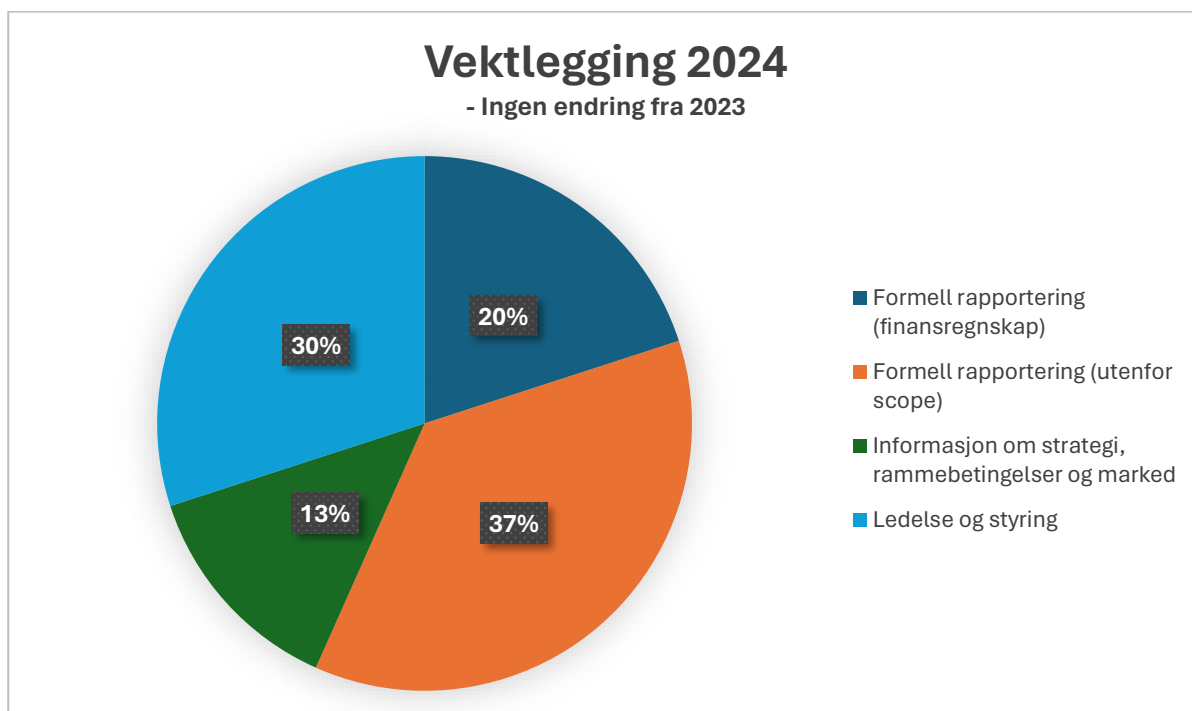
5.1 Hvorfor Stockman-prisen har kriterier utenfor finansregnskapet

I kapittel 4 gikk vi gjennom kriteriene til Stockman-prisen som var innenfor finansregnskap og hvordan de samsvarer med IASB sine kvalitetskrav. Nedenfor vil vi forklare hvorfor Stockman-prisen har kriterier utenfor finansregnskapet.

Vi har brukt Stockman-komiteen sin egen kategorisering av kriteriene, men vi har skilt ut formell rapportering som omhandler finansregnskap i en egen kategori. Vi ønsket å se Stockman-prisen sin utvikling i kriterier, og fikk tilsendt kriteriene for alle år i perioden 2014-2024 av et komitemedlem. Vi laget deretter to sektordiagram for 2014 og 2024 for å presentere utviklingen de siste 10 årene. Kriteriene i 2023 var de samme som i 2024.

Figur 6: Stockman-prisen sin vektlegging i 2014.

Figur 7: Stockman-prisen sin vektlegging i 2024.

5.1.1 Finansregnskapet

Vektleggingen av finansregnskapet utgjør ca. 20 % av Stockman-prisen. Flere i Stockman-komiteen hadde ikke spesiell kjennskap til kvalitetskravene til CF 2018 og IAS 1, men vi fant at brukerne vurderer finansregnskapet etter de samme kvalitetskravene.

Komiteemedlem 1 uttrykte at mange investorer synes regnskapsreglene kan være ganske kompliserte og at det fort kan være noen fallgruver. Fallgruvene komiteemedlem 1 referer til er blant annet alle oppskrivninger som blir inntektsført og som gjør det vanskeligere å se hva den faktiske inntjeningen i selskapet er.

Likevel er finansregnskapet en viktig del av Stockman-prisen. Dette er fordi finansregnskapet har mange viktige egenskaper i form av at det er den mest pålitelige kilden til informasjon og at årsregnskapet blir revidert. Finansregnskapet er altså nyttig for brukerne på grunn av dens tro gjengivelse:

«Vi synes jo regnskapene er veldig viktig, det er jo der sannheten kommer frem. Du kan liksom ikke lure unna – men noen klarer jo det også. Vi går ganske grundig gjennom kvartalsrapporter og noter for å se hva som står der, og ikke står der.» (Komiteemedlem 1)

En grunn til at finansregnskapet er mindre relevant nå er at brukerne har tilgang til fremtidsrettet informasjon via andre kanaler. Komiteemedlem 1 forklarte at finansregnskapet alltid vil være bakoverskuende, men at finansregnskapet blir brukt til å *«sjekke av hvordan selskapet har gjort det»* og *«du må ha finansregnskapet for å danne deg en kvalifisert mening om hvordan det skal gå fremover»*. Regnskapets relevans er altså både bekreftelsesverdien og prediksjonsverdien det har.

Grunnen til at Stockman-prisen har kriterier utenfor finansregnskapet er fordi finansregnskapet har noen naturlige begrensninger. Begrensningene går på at finansregnskapet har lavere aktualitet enn andre informasjonskilder og finansregnskapet ikke dekker ikke-finansiell informasjon.

5.1.2 Selskapets ledelse, styring og strategi

Komiteen forteller at Stockman-prisen før i tiden dreide seg om formell rapportering («beste årsberetning»), men at den senere ble utvidet til å inkludere løpende kommunikasjon.

«Det er ikke lenger nok å bare lese årsberetningene og kvartalsrapportene for å finne ut om du skal kjøpe en aksje. Så da er kommunikasjon med selskapet blitt viktigere.» (Komitemedlem 1)

Når man snakker om den løpende kommunikasjonen er vi over i kategorien «ledelse og styring», som utgjør 30 % av Stockman-prisen. Komiteen forklarer at kriteriene innenfor «ledelse og styring» er viktig fordi det skjer mye mellom rapporteringene. For eksempel har det blitt mer vanlig at selskaper inviterer investorer til møter, kapitalmarkedsdager og bedriftsbesøk, noe som gir verdifull innsikt i selskapet samtidig som man er opptatt av likebehandling. Dette er noe Stockman-prisen ønsker å premiere. Kriteriene innenfor «ledelse og styring» har et fortrinn da denne formen for kommunikasjon skjer løpende. Selskapet har mulighet til å informere om markedet, selskapets konkurranseposisjon og fremtidsplaner. Dette er svært viktig for at investorene skal forstå selskapets strategi og selskapets verdiskapning.

Komiteen omtaler dette fenomenet som «investor relations», som kan oversettes til investorrelasjoner. Det er masse ulike definisjoner på hva som er investorrelasjoner. En generell og håndterlig definisjon i litteraturen av investorrelasjon er at det er den konsistente leveransen av både økonomisk og ikke-økonomisk informasjon til deltakerne i finansmarkedet (Bassen et al., 2010).

Komiteen tror årsaken til denne utviklingen er at finansmarkedet generelt har blitt mer profesjonalsert og regulert. Innsidehandel har blitt strengere, og selskapene ønsker ikke å gi informasjon de ikke skulle gitt, og investorene ønsker ikke å handle på informasjon som de ikke skulle fått. De store selskapene har egne ansatte som skal håndtere kommunikasjon til markedet. Finansregnskapet danner grunnlag for noe av kommunikasjonen. Oslo Børs har utgitt en IR-anbefaling som gir veiledning på beste praksis innen rapportering av finansiell og annen informasjon, og på enkelte punkter er den mer omfattende enn regelverket (Oslo Børs, 2021).

I kategorien «ledelse og styring» inngår også kriteriet «finansielle mål og utbyttepolitikk». Komiteen forklarer at de har «finansielle mål og utbyttepolitikk» som et eget kriterium fordi det er viktig at ledelsen og styret har tydelige mål. Ved å ha tydelige mål vil ledelsen legge en god plan, slik at «*hele flokken går i samme retning*» (Komitemedlem 3). Komitemedlem 3 var opptatt av at målene skulle reflektere selskapets faktiske verdiskapning (ikke fortjeneste som skyldes investeringer) og at selskapet har riktig kapitalstruktur for den bransjen selskapet opererer i. Dette kriteriet dreier seg om kontroll og oppfølging av ledelsen, noe flere av Stockman-involverte var opptatt av.

5.1.3 ESG

Den delen av Stockman-prisen som teller mest er formell rapportering utenfor scope. De siste 10 årene har formell rapportering utenfor scope gått fra å utgjøre ca. 13 % av Stockman-prisen til å utgjøre ca. 37 %, samtidig som informasjon om strategi, rammebetingelser og marked har gått fra 25 % ned til 13 %. Komiteen forklarte at denne endringen i hovedsak skyldes oppmerksomhet på miljø og samfunnsansvar, og at slik ikke-finansiell informasjon har blitt formalisert. I 2014 utgjorde miljø og samfunnsansvar 5 % av Stockman-prisen. I 2024 utgjør miljø og samfunnsansvar 20 %, og legger man til eierstyring og selskapsledelse utgjør ESG hele 30 % av Stockman-prisen.

Stockman-prisen er opptatt av informasjon som er relevant, uavhengig av om den er finansiell eller ikke-finansiell. Noen ESG-faktorer har for eksempel direkte økonomiske konsekvenser, slik som økte skatter på CO₂-utslipp. Det er også kommersielle og strategiske aspekt ved ESG-faktorer. Det kan være relevant fordi det forteller om selskapets evne til å redusere risikoer og utnytte muligheter, slik at selskapet blir mer konkurransedyktig.

«For noen selskaper kan miljørisikoen innebære en mulighet strategisk, de kan faktisk utnytte sin teknologi til å tjene på det. Et eksempel er Tomra sin resirkulering. Hvis du er god på å redusere risikoen, får du faktisk et konkurransefortrinn i forhold til andre konkurrenter som ikke er like gode.» (Komitemedlem 3)

Siden ESG-rapportering har fått flere standardkrav, vil selskaper måtte rapportere mange sider med informasjon. Vi tok en titt på Orkla sin årsrapport for 2023, som er på 319 sider. Av dette utgjør 100 sider bærekraftsrapport. ESG utgjør altså nesten 1/3 av årsrapporten. Dette er mye

---

informasjon som kan gjøre det vanskelig for investorene å finne frem til det som er relevant. Komiteen ønsker å premiere selskap som klarer å kommunisere ESG på en effektiv måte, det vil si selskaper som klarer å fremheve vesentlig informasjon.

5.1.4 Oppsummering

Finansregnskapet er fremdeles viktig på grunn av dens troverdighet. Innenfor kategorien «selskapets ledelse, styring og strategi» var Stockman-prisen opptatt av ting som kan knyttes til kontroll og oppfølging av ledelsen. Med tiden har andre kommunikasjonskanaler blitt viktig, og disse kommunikasjonskanalene er egnet til å gi informasjon mellom rapporteringsperioder, det vil si det har høyere aktualitet. I tillegg har ikke-finansiell informasjon fått mer oppmerksomhet for investorer. Dette har resultert i at Stockman-prisen tar hensyn til flere områder utover finansregnskapet, noe som har ført til at vektleggingen av finansregnskapets er forholdsvis lav. Den lave vektleggingen av finansregnskapet skyldes altså ikke svakheter ved regnskapet, men at Stockman-prisen vektlegger andre behov i tillegg til finansregnskapet. Likevel er det interessant å se videre på om IASB har lyttet til brukerne ved utvikling av CF 2018. Kanskje spesielt fordi en del av kriteriene til Stockman-prisen handler om kontrollformålet, noe IASB valgte å nedtone i utviklingen av CF 2018.

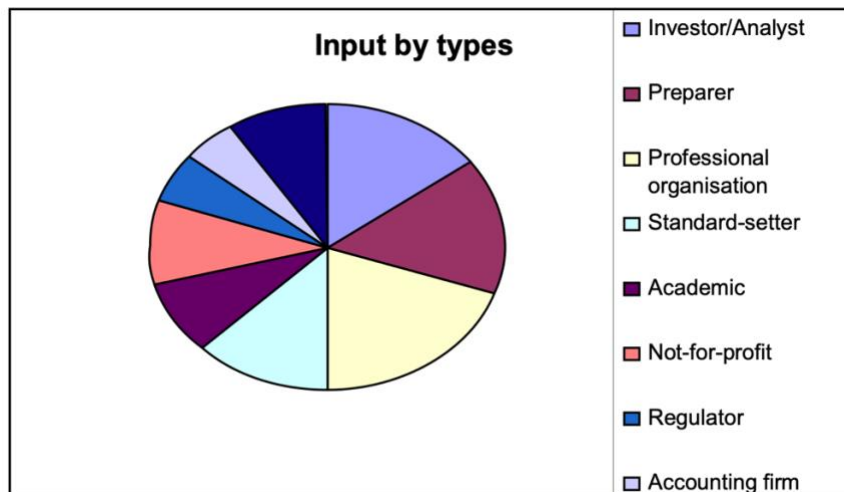
5.2 Har IASB lyttet til brukerne ved utvikling av CF 2018?

For å finne ut hvordan IASB har lyttet til brukere ved utvikling av CF 2018 vil vi se på kommentarbrevene fra investorer og analytikere som IASB mottok før utarbeidelsen av 2010 utgaven. CF 2018 inneholder minimale endringer i kapitlene om målsetting og kvalitetskrav. Vi presenterer disse endringene. Dette gir oss innsikt om hvordan IASB har lyttet til investorer og analytikere ved utvikling av CF 2018 vi har i dag. Vårt fokus vil være målsetting og kvalitetskrav, altså kapittel 1 og 2 i CF 2018. Verdt å merke er at rammeverket fra 2018 heter CF 2018, mens den for 2010 går under CF 2010.

5.2.1 Funn fra kommentarbrev til CF 2010

Under arbeidet med 2010-utgaven, offentliggjorde IASB et diskusjonspapir og et høringsutkast. Hensikten med diskusjonspapiret og høringsutkastet var å få tilbakemeldinger

på forslagene. IASB mottok 321 kommentarbrev og fulgte opp tilbakemeldinger før endelig utgave ble publisert i 2010 (IFRS Foundation, 2010a). Kapitlene om målsetting og kvalitetskrav i CF 2010 er dermed utviklet med utgangspunkt i diskusjoner og tilbakemeldinger fra flere grupper.

Figur 8: Grupper som ga innspill til CF 2010. Hentet fra: (IFRS Foundation, 2010a).

IASB har hensyntatt meninger til revisorer, akademikere og regnskapsprodusenter i tillegg til primærbrukerne før publisering av CF 2010. Totalt er det 179 kommentarbrev som vi fant offentliggjort på IASB sin nettside.

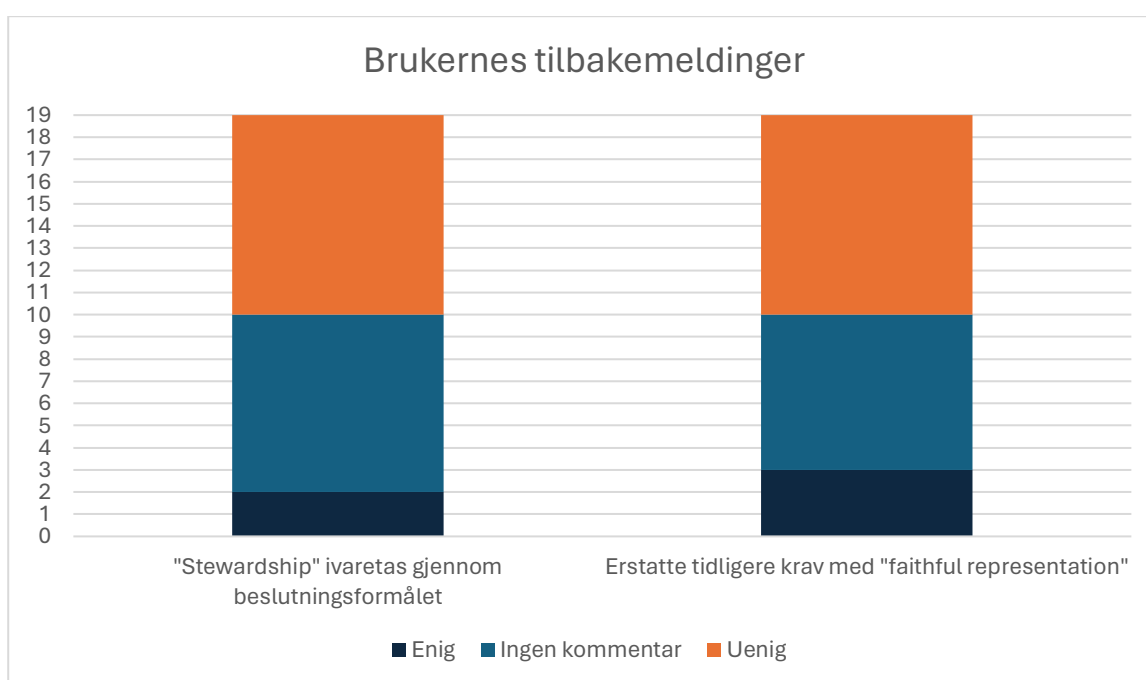
I følge arbeidsdokumentet «*Project Summary and Feedback Statement*» til IASB dreide tilbakemeldingene seg generelt om å tydeliggjøre at beslutningsnyttig informasjon også inkluderer måling av selskapets ledelse (IFRS Foundation, 2010a). Videre ønsket man at kvalitetskravene var kategorisert enten som fundamentale eller forsterkede, for på den måten forstå forholdet mellom dem og kostnadsbegrensningen (IFRS Foundation, 2010a).

Som man ser på figur 8 var kun ca. 15 % av tilbakemeldingene fra investor/analytiker. Av de 179 kommentarbrevene fant vi 19 kommentarbrev fra parter som representerer investorer og analytikere (IFRS Foundation, 2010b).

IASB sin løsning var å nedtone kontrollformålet til fordel for beslutningsformålet. 9 av kommentarbrevene mente «stewardship» bør være et separat og likestilt målsetting i CF 2018. 2 kommentarbrev var enig med IASB sin løsning og mente «stewardship» ble tilstrekkelig

ivaretatt gjennom beslutningsformålet. 8 kommentarbrev inneholdt ingen kommentar, de var verken enige eller uenige. Hvilket formål IASB velger å prioritere kan ha innvirkning på kvalitetskravene.

Særlig var IASB sin beslutning om å erstatte pålitelighet med tro gjengivelse, som tidligere var et underpunkt av pålitelighet, en kontroversiell endring av IASB.

Figur 9: Investorer sine blandede tilbakemeldinger om CF 2010.

5.2.2 Kontrollformål som en egen målsetting

Vi leser at 9 av 19 av kommentarbrevene fra investorer og analytikere handler om at kontrollformålet burde være en egen målsetting. De var altså uenige med IASB sin løsning om å ivareta kontrollformålet gjennom beslutningsformålet. Det som er også er verdt å merke er at kun 2 skrev de spesifikt var enige, og resten hadde ingen kommentar.

Vårt første steg i å analysere om IASB faktisk har lyttet til investorene er å se om de hørte på brevene fra investorene etter kritikken av utelatelsen av kontrollformålet. Vi vil først se hvordan det endelig CF 2010 ser ut, og studere hvordan CF 2010 har forholdt seg til kontrollformålet.

I den endelige utgaven av CF 2010 blir ordet «stewardship» nevnt kun én gang og dette er i introduksjonen av rammeverket. I introduksjonen av CF 2010 fremgår det at kontrollformål blir ansett som et eksempel på hva som er beslutningsnyttig informasjon. Videre fremgår det i IASB sin BC at de velger å ikke bruke ordet «stewardship» i kapittel 1 i CF 2010, fordi dette er et ord som er vanskelig å oversette til andre språk (IASB 2010a: BC 1.28).

Nedenfor har vi sitert OB2 fra CF 2010, der fremgår det hva som er formålet til finansiell rapportering:

«The objective of general purpose financial reporting is to provide financial information about the reporting entity that is useful to existing and potential investors, lenders and other creditors in making decisions about providing resources to the entity. Those decisions involve buying, selling or holding equity and debt instruments, and providing or settling loans and other forms of credit.»

Essensen av sitatet er at hovedmålet med finansiell rapportering er å levere beslutningsnyttig informasjon til en enhet for både eksisterende og potensielle investorer, långivere og andre kreditorer. Denne informasjonen skal disse regnskapsbrukerne bruke til å ta informerte beslutninger om å tilby ressurser til enheten (ressursallokering). Ressursallokering er en del av beslutningsformålet. Viktigheten med beslutningsformålet blir også presisert i OB3 der det fremkommer at brukerne trenger informasjon for å hjelpe dem å vurdere utsiktene for fremtidige netto kontantstrømmer til en enhet.

Det skal sies at kontrollformålet blir hensyntatt i OB4 selv om ordet «stewardship» ikke blir inkludert. I OB4 fremkommer det at for at regnskapsbrukere skal kunne vurdere fremtidige kontantstrømmer, trenger de informasjon om ressursene til enheten, krav mot enheten, og hvor effektiv enhetens ledelse og styre har ivarettatt sitt ansvar for å bruke enhetens ressurser.

Likevel får beslutningsformålet vesentlig større plass i CF 2010 enn kontrollformålet. Dette da formålet til finansiell rapportering, som det fremkommer i OB2, er hvordan finansiell rapportering skal gi økonomiske beslutningene til primærbrukerne, fremfor hvordan finansiell rapportering skal gi informasjon om ledelsens forvaltning av organisasjonens ressurser.

Det at beslutningsformålet var noe som skulle ha mer plass enn kontrollformålet var nettopp det flere kommentarbrev fra investorer og analytikere var kritiske til ved vurdering av

---

høringsutkastet til CF 2010. Likevel ser vi utfra den endelige utgaven av CF 2010 at disse personene ikke ble hørt. Nedenfor har vi sitert to relevante kommentarbrev hvor det fremkommer tydelig at de er kritiske til at kontrollformål ikke er en egen målsetting og at kontrollformål burde ha like stor plass som beslutningsformålet.

«The DP proposes that the principal reason for preparing financial statements is to assist investors and creditors to make informed investment and resource allocation decisions. However, this is not a complete purpose and a particular concern is that it ignores the requirement that accounts should report on management stewardship. The information required to make resource allocation or investment decisions is very different from the information required to scrutinise management actions and to support constructive dialogue between management and shareholders. We would strongly urge you to reconsider your stance here and to create a separate management stewardship objective, which carries equal weight with the “decision-usefulness” objective.» (Investment Management Association).

«Shareholders do not only look to financial reports for the purposes of deciding to buy, sell or hold their shares but also for discharging their stewardship role. We consider that financial reports should aim to provide information that facilitates stewardship as well as information that is decision useful. Stewardship should be a separate equally prominent objective to ensure that financial reports contain information on historic performance and governance.» (Andrew Palmer)

Oppsummert

Flere av investorene og analytikerne var kritiske til at viktigheten til kontrollformålet ble nedprioritert. Likevel valgte IASB å nedprioritere kontrollformålet da de publiserte CF 2010. Dette kan føre til at IASB velger kvalitetskrav som er mindre egnet for kontrollformål.

5.2.3 Reliability vs. Faithful representation

Det å erstatte tidligere kravet pålitelighet («reliability») med tro gjengivelse («faithful representation») er det flere kommentarbrev som uttrykker misnøye med. Dette var som kontrollformålet også et kontroversielt forslag fra IASB. Også her er det 9 av 19 kommentarbrev som uttrykker misnøye med endringen fra pålitelighet til tro gjengivelse.

Det fremkommer fra det første rammeverket (IASC 1989: CF 31-39) at informasjon som er pålitelig innebærer at informasjonen må være: Verifiserbar, nøytral, komplett og ha tro gjengivelse.

Fra CF 2010 blir tro gjengivelse definert som informasjon som er komplett, nøytral og feilfri (IASB 2010b: CF QC12). Dette betyr i praksis at forskjellen mellom tro gjengivelse og pålitelighet vil ligge i mangelen på verifiserbarhet. Verifiserbarhet er nemlig noe som kun er et forsterket kvalitetskrav i CF 2010.

Dette betyr at endringen i kvalitetskravene gjorde at verifiserbarhet ble mindre viktig, da det ikke lenger var et fundamentalt kvalitetskrav. Denne endringen kan man se i sammenheng med at kontrollformålet fikk mindre plass (Erb & Pelger, 2015). Det at informasjonen er verifiserbar er nemlig noe man kan knytte til kontrollformålet. Grunnen til dette er at for å kunne bruke informasjon til å kontrollere ledelsen bør man ha informasjon som er verifiserbar (Baksaas et al., 2020, s. 151). Krav til verifiserbarhet vil videre gi regnskapsbrukere en betryggende sikkerhet at det som er rapportert faktisk er korrekt (Baksaas et al., 2020, s. 151).

Det å gå fra pålitelighet til tro gjengivelse innebærer altså at informasjonen er mindre egnet til kontrollformål. Men det betyr også at det er lettere at informasjonen er relevant og beslutningsnyttig, da det kreves mindre verifiserbarhet når informasjonen er av tro gjengivelse enn om den hadde vært av pålitelighet. Pålitelighet kan nemlig sees på som kompromiss mellom verifiserbarhet og tro gjengivelse. Da FASB og IASB ønsket å gi mer plass til beslutningsformålet, ville de fjerne noen begrensninger i bruk av virkelig verdi (Erb & Pelger, 2015). Det ble derfor naturlig å gå fra pålitelighet til tro gjengivelse. Man kan likevel argumentere for at lavere pålitelighet gir mindre beslutningsnyttig informasjon, fordi det gir økt usikkerhet (Haugnes & Mamelund, 2010).

«In our view, this is a weaker standard for the production of information that is fit for purpose. The existing framework's definition of reliability emphasises that information should be free from material error and bias and can be dependent upon by users to represent faithfully that which it purports to represent. We believe this this statement sets a higher qualitative threshold and should be maintained.» (HSBC Holdings plc)

Misnøyen med å gå fra pålitelighet til tro gjengivelse handler altså om at regnskapet kan bli mindre pålitelig. Effekten av å gå fra pålitelighet til tro gjengivelse er imidlertid uklar (Erb & Pelger, 2015). Noen ønsket å beholde pålitelighet fordi det var et forstått begrep:

«We believe that the concept of reliability is of considerable value in accounting standards and is understood by parties to the financial reporting process.» (Hermes Investment Management Limited)

5.2.4 Forsiktighet

Forsiktighet («prudence») var et kvalitetskrav som ble fjernet i CF 2010. Dette var tidligere definert i 1989-utgaven som *«Prudence is the inclusion of a degree of caution in the exercise of the judgements needed in making the estimates required under conditions of uncertainty, such that assets or income are not overstated, and liabilities or expenses are not understated, and also reflects the fact that uncertainty can have an economic value. However, the exercise of prudence does not allow, for example, the creation of hidden reserves or excessive provisions, the deliberate understatement of assets or income, or the deliberate overstatement of liabilities or expenses, because the financial statements would not be neutral and, therefore, not have the quality of reliability.»*

I IASB sin BC var argumentet for å fjerne forsiktighet som et kvalitetskrav at det ikke var en felles forståelse av hva forsiktighet betyr. Dette kunne føre til inkonsistent bruk av begrepet. Ved feil forståelse av begrepet kunne det være motstridende med kravet om nøytralitet eller føre til større subjektivitet i finansregnskapet (IASB 2010a: BC 2.4). Samtidig nevner IASB argumenter for å beholde forsiktighet. Blant annet kan krav om forsiktighet motvirke optimisme og bias hos ledelsen og ivareta investorers bekymringer.

Av de 19 kommentarbrevene til CF 2010 fant vi likevel bare 2 kommentarbrev som diskuterte IASB sin beslutning om å fjerne forsiktighet som et kvalitetskrav. Disse kommentarbrevene var fra CFA Institute og Swiss Holdings. CFA Institute var generelt positiv til de nye kvalitetskravene, og forklarte at nøytralitet i tro gjengivelse ikke er kompatibelt med «excessive prudence»:

“Generally, we support most of the views expressed in the PV document. In particular, we agree that... Qualitative characteristics of decision-useful financial reporting information are relevance, faithful representation, understandability and comparability. We believe that it is appropriate to replace reliability with faithful representation. We also believe that neutrality is incompatible with conservatism or excessive prudence in presenting information.” (CFA Institute)

Swiss Holdings likte derimot ikke IASB sitt forslag om å fjerne forsiktighet, de skrev blant annet:

«We don't believe that the current advice on the interaction between prudence and neutrality requires revision. We also believe that the revision suggested would be likely to result in a deterioration in the quality of financial reporting. If the word “prudence” - apparently standardsetters' equivalent of “rose-bud” - must go, then the notion of “a degree of caution in the exercise of the judgements needed in making the estimates required under conditions of uncertainty...” must be retained in some manner. In justifying the elimination of prudence as a required qualitative characteristic, the DP says, “It almost goes without saying that accountants should be careful in the presence of uncertainty.” If that is the case, there is no harm in saying it. An explicit mention could help to avoid this aspect being disregarded when standard-setters are developing new approaches.» (Swiss Holdings)

Det var altså ikke mange kommentarbrev som diskuterte forsiktighet. Det ene kommentarbrevet mente at forsiktighet kunne være motstridende med nøytralitet, mens det andre kommentarbrevet mente det motsatte.

5.2.5 CF 2018

I 2018 publiserte IASB en ny versjon av det konseptuelle rammeverket. Dette ville senere få navnet CF 2018. Dette rammeverket endrer noe av det CF 2010 fikk kritikk for. Kontrollformålet fikk mer plass og forsiktighet ble gjeninnført som en del av nøytralitet, i CF 2018 punkt 2.16.

I CF 2018 var «stewardship» noe som ble nevnt ni ganger. Til sammenligning ble dette ordet bare nevnt én gang i CF 2010. Hvordan kontrollformålet er en viktig del av målsettingen er også noe som kommer tydelig frem i CF 2018.

Innholdet i hva som er formålet til finansiell rapportering er forholdsvis likt for både CF 2018 og CF 2010. Forskjellen er at i CF 2018 blir det spesifisert i avsnittet etter formålet, at investorer og kreditorers forventninger om avkastning avhenger av deres vurdering av ledelsens forvaltning av enhetens økonomiske ressurser (IASB 2018b: CF 1.3). Dette indikerer en tydelig anerkjennelse av kontrollformålet. I tillegg fremkommer det i CF 2018 1.4 hva man må gjøre ved vurdering av 1.3. I CF 2018 1.3, bokstav b) står det at investorer og kreditorer trenger informasjon om hvordan ledelsen og styret har utøvd sine ansvarsområder for å bruke enhetens økonomiske ressurser. Dette er det kontrollformålet går ut på.

I CF 2018 er fortsatt tro gjengivelse en del av de fundamentale kvalitetskravene. Det virker dermed at når det gjaldt kvalitetskravene, lyttet ikke IASB til investorene som ønsket å beholde pålitelighet som kvalitetskrav. På en annen side ble forsiktighet tatt inn igjen som en del av nøytralitet og tro gjengivelse.

5.2.6 Oppsummering

Formålet til finansregnskap er likt i CF 2018 og CF 2010, men kontrollformålet har likevel fått mer plass. Formålet er fortsatt at primærbrukerne av regnskapet skal få beslutningsnyttig informasjon. Dette betyr at kontrollformålet ikke er en egen målsetting i CF 2018, men noe som er en del av målsettingen. Dette var ikke noe som tydelig kom frem i CF 2010.

Samtidig som kontrollformålet fikk mer plass, ble det gjort minimale endringer i kvalitetskravene. Når det gjelder endringen av pålitelighet til tro gjengivelse var det delte meninger blant investorene. 9 av 19 ønsket ikke å erstatte pålitelighet med tro gjengivelse, blant annet fordi de var bekymret for lavere pålitelighet. I CF 2018 ble imidlertid forsiktighet tatt inn som en del nøytralitet, som er en del av tro gjengivelse. Disse endringene gjør at CF 2018 møter bekymringene enkelte investorene hadde for CF 2010. Det var lite bekymring rundt de øvrige kvalitetskravene.

5.3 Har IASB lyttet til brukerne ved utvikling av IFRS 18?

Sammenlignbarhet og forståelighet er to kvalitetskrav som ble lite diskutert i kommentarbrevene ved utviklingen av CF 2010. Det er kvalitetskrav som både IASB og investorene er opptatt av og som de ønsker å beholde. IAS 1 har fått litt kritikk for at det er vanskelig å sammenligne selskapers inntjening. Dette er noe IFRS 18 er ment å gjøre noe med. Blant svakhetene i IAS 1 er at selskaper frivillig rapporterte driftsresultat og alternative resultatmål, noe som skapte forvirring og usikkerhet. IASB begrunner i deres videopresentasjon «Overview of the forthcoming IFRS Accounting Standard—IFRS 18» at alle de tre nye kravene som kommer i IFRS 18, er ment å gjøre noe med investorens bekymringer (IASB, 2024c). Det er denne videopresentasjonen vi referer til når vi går nærmere på de tre endringene fra IASB.

Før IFRS 18 var det frivillig å rapportere driftsresultat og mange selskap rapporterte alternative resultatmål. Selv om dette var ment å hjelpe investorene, skapte det usikkerhet og dårlig sammenligningsgrunnlag fordi det ikke var regulert i IAS 1. Er IFRS 18 en oppgradering eller degradering for investorene? Vi kommer til å analysere kommentarbrev fra investorer som har svart på de 13 spørsmålene til IASB som omhandler IFRS 18. De 13 spørsmålene har vi kategorisert ut ifra hvilken av de tre nye kravene i IFRS 18 de treffer på. Vi fant 16 kommentarbrev fra investor og analytikere som svarte konkret på de 13 spørsmålene. Disse er nevnt i seksjon 3.2.3. Spørsmålene vil være i slutten av oppgaven som et vedlegg.

5.3.1 Nye påkrevde delsummer i resultatregnskapet, inkludert driftsresultat

IFRS 18 introduserer nye krav til delsummer i resultatregnskapet, inkludert driftsresultat. Det fremkom fra IASB sin videopresentasjon at dette kravet ble utformet som konsekvens av investorer var bekymret for vanskeligheter med å sammenligne finansiell ytelse fordi selskapets resultat varierer i innhold eller struktur (IASB, 2024c). IASB utformet dermed dette kravet i håp om at finansregnskapet skulle være mer egnet til analyser for investorene. Dette kravet er noe som man kan knyttes til det forsterkede kvalitetskravet sammenlignbarhet.

Når vi leser kommentarbrevene er majoriteten av investorene enige med IASB på spørsmålene som omhandler kravene for denne kategorien. Det var aldri mindre enn 10 av 16 som var enige i de ulike spørsmålene. Dette viser at denne endringen er noe som flere investorer satte pris på:

«CFA UK strongly endorse the IASB's efforts to impose rigour on the presentation of financial statements and to enhance disclosures, irrespective of an entity's main business activities or structure. We are in favour of the enhanced granularity, clarity, consistency, comparability and auditability of the information that would be disclosed by corporates under the proposed requirements. These changes would not only facilitate single company analysis, but would also support the screening process that investors undertake as a first step towards selecting potential investments from a universe that often comprises hundreds, if not thousands, of individual securities.» (CFA Society United Kingdom)

Det var derimot et spørsmål som noen var kritiske til. Dette gjaldt spørsmålet som omhandlet paragraf 48. Det fremkom av høringsutkastet at inntekter og kostnader man ikke kunne kategorisere til andre kategorier, skulle gå under driftskategorien. Denne uenigheten lå i at det ville være for mye som ville være del av driftsresultatet og at dette derfor ville svekke sammenlignbarheten. Det var totalt fire investorer som var uenige, vi trekker frem to: SAAJ og Swiss Holdings.

SAAJ var ikke enig i at inntekter/kostnader som ikke kunne kategoriseres skulle plasseres i driftskategorien. De mente at «uvanlige» inntekter eller kostnader ikke burde være en del av driftskategorien, da dette ikke er en del av hovedvirksomheten. SAAJ mente at slike inntekter og kostnader burde kategoriseres i en annen kategori enn driftskategorien, da dette ikke var en del av virksomheten sin hovedaktivitet, og derfor ikke en del av virksomheten sin driftskategori.

Swiss Holdings mener IASB sitt forslag ville gjøre driftsresultatet til en restkategori. De mener det vil føre til at driftsresultatet blir en «søppelkasse» for alle inntekter og utgifter som ikke klart kan kategoriseres som investeringer eller finansiering. De argumenterer for en klar

definisjon av driftsaktiviteter for å forhindre forvirring og inkonsistens i finansiell rapportering.

Investorene uttrykte altså bekymring for at sammenlignbarheten blir svekket som følge av paragraf 48 i høringsutkastet. IASB hadde derimot som hensikt at sammenlignbarheten skulle bedres ved introduksjon av paragraf 48 i høringsutkastet. Tilnærmingen IASB hadde på høringsutkastet sikrer at alle selskaper følger en konsistent metode for å håndtere inntekter og kostnader som selskaper ikke kan kategorisere i andre kategorier. IASB argumenterer for at mangelen på spesifikke krav i IAS 1 førte til variasjon i rapportering, noe som reduserte sammenlignbarheten (IASB 2024a: BC81). Derfor mener IASB at det nye kravet om at slike inntekter og kostnader rapporteres i driftskategorien vil forbedre sammenlignbarheten.

IFRS 18 paragraf 52 tilsvarer paragraf 48 fra høringsutkastet. Det er noen små forskjeller som at tilknyttede selskaper og fellesforetak ikke nevnes som en separat kategori i den endelige utgaven. Likevel har det grunnleggende prinsippet forblitt uendret, nemlig at driftskategorien skal omfatte alle inntekter og kostnader som ikke går under de andre kategoriene. De investorene som var kritisk til denne regelen ble ikke hørt.

Avslutningsvis er investorene stort sett enig med reglene i dette kravet. Dette viser at IASB har tatt hensyn til investorenes synspunkter på dette området, og at majoriteten av investorene synes finansregnskapet blir mer sammenlignbart og forståelig av å gå fra IAS 1 til IFRS 18.

5.3.2 Opplysninger om «ledelsesdefinerte prestasjonsmål» (MPMs)

I IASB sin videopresentasjon presenterte IASB at investorer finner MPMs nyttige, men de er bekymret for mangelen på åpenhet om hvordan disse målene beregnes (IASB, 2024c). For å gjøre noe med dette har IASB opprettet opplysningskrav ved bruk av MPMs. Disse nye kravene til MPMs er noe som kan knyttes til det forsterkede kvalitetskravet forståelighet.

Her var 10 av 16 enige og 11 av 16 enige i de to spørsmålene som omhandlet denne kategorien. Investorene var dermed i stor grad enige om innføringen av opplysningskravene til MPMs. Vi vil likevel trekke frem et spørsmål som investorene var uenige i. Spørsmålet vi vil trekke frem

---

er det som omhandler IASB sin begrunnelse i BC 172 og 173, for hvorfor å ikke definere EBITDA. Ved å ikke definere EBITDA, blir EBITDA en MPM.

IASB valgte ikke å definere EBITDA som et krav fordi det ikke er brukt i alle bransjer, det er ingen konsensus om hva EBITDA representerer, og beregningen varierer i praksis. IASB mente altså at det å ha definisjon av EBITDA i IFRS 18 ville gjøre det mindre forståelig for regnskapsbrukerne. Løsningen til IASB er heller å øke forståelighet ved å kreve at selskapene som presenterer EBITDA blir nødt til å følge opplysningskravene til MPMs.

EBITDA er noe som flere investorer finner nyttig, men mesteparten støttet likevel IASB sin begrunnelse. Dette da det er mer forståelig om selskapene er åpne om hvordan deres EBITDA beregnes. Nedenfor har vi trukket frem et sitat som får frem hvorfor denne åpenheten er viktig:

«EBITDA is a very useful metric widely used in financial markets and for valuation when properly defined. Its main problem is that it is a performance measure, and as such, defined in a wide variety of ways. The definition of EBITDA is not consistent and can be misleading and diverge from what it is commonly understood.» (The European Federation of Financial Analysts Societies)

Det er flere investorer som var kritisk til IASB sin avgjørelse når det gjaldt EBITDA. De ulike investorene var enige i IASB sin begrunnelse av hvorfor det vil være utfordrende å definere en EBITDA, men de mener likevel det ville vært hensiktsmessig. Begrunnelsen av akkurat hvorfor det er hensiktsmessig handlet om hvor sentralt dette nøkkeltallet for investorer.

«The notion of EBITDA is very important for users of financial statements. We recognize that the calculation based on its wording may be different from the common usage by analysts, and that it is hard to define a standardized EBITDA. Nevertheless, this will not prevent users to define their own EBITDA, should they need it. Financial statements should in this respect allow users to compute their own EBITDA.» (La Société Française des Analystes Financiers)

De mente at siden EBITDA er sentralt for investorer vil de prøve å beregne den på egenhånd. Uten en klar definisjon, kan det være mer rom for tolkning og potensielle misforståelser om hva som er inkludert i EBITDA. Dette var noe som også ble trukket frem av et medlem i Stockman-komiteen. På grunn av denne usikkerheten mente kommentarbrevet at IFRS 18 bør ha en definisjon av EBITDA, slik at dette ikke skjer. Disse investorene var altså uenig i IASB

at det å definere EBITDA ville redusere forståeligheten, da det ville være mindre rom for misforståelser og tolkninger hvis IASB definerte EBITDA.

Det fremkommer av IASB sin endelig BC av IFRS 18 at de valgte å ikke definere EBITDA (IASB 2024a: BC363).

5.3.3 Forbedret veiledning i gruppering av informasjon (aggregering og disaggregering)

I følge IASB sin videopresentasjon begrunner de det nye kravet som følge av at investorer hadde bekymring for at noen selskaper ikke ga nok detaljert informasjon og noen ganger kan viktig informasjon bli skjult (IASB, 2024c). Kravene for aggregering og disaggregering er noe som kan knyttes til forståelighet og tro gjengivelse.

Majoriteten av investorer er enige med spørsmålene som er stilt for kravene som gjelder denne kategorien. Det var likevel en paragraf som mange investorer var kritiske til, dette var paragraf 60b i høringsutkastet. Der fremkom det at et selskap skal presentere sin inntekt og tap fra tilknyttede selskaper og fellesforetak som en delsum i resultatregnskapet.

Av de 16 investorene som besvarte spørsmålene var 7 av disse enige, 3 var delvis enige, 4 var uenige, og 2 har hoppet over spørsmålet. Totalt sett virker det som de fleste investorer var enige. Likevel var flere investorer skeptiske selv om de var enige.

Vi trekker frem UK Shareholders Association (UKSA) & ShareSoc som er enig og som gir en begrunnelse på hvorfor dette. UK Shareholders Association (UKSA) & ShareSoc støtter forslaget i avsnitt 60b fordi de mener at det vil gi en mer detaljert og nyansert visning av selskapets økonomiske prestasjon. De argumenterer at ved å presentere inntekter og utgifter fra tilknyttede selskaper og fellesforetak som en egen delsum, blir disse tallene mer synlige og ikke skjult innenfor den operasjonelle kategorien. De mener altså at tallene vil ha en mer tro gjengivelse som følge av at tallene blir mer synlige.

Videre mener UK Shareholders Association (UKSA) & ShareSoc at IASB sitt forslag gir brukerne større fleksibilitet. Dette da brukerne kan velge å analysere informasjonen separat eller å kombinere denne informasjonen med driftskategorien. Dette er noe man kan knytte til

---

forståelighet. Ved å ikke ha denne fleksibiliteten mener de brukerne går glipp av informasjon som kan være med på å bedre forståeligheten.

Investorene som er uenige eller delvis enige, er hovedsakelig bekymret for at forslaget innebærer å kombinere ulike typer inntekt og utgifter som ikke kan sammenlignes. Dette vil skade sammenlignbarheten til finansregnskapet og forvirre brukere. De er også bekymret for at resultatet før skatt kan blandes med resultat etter skatt fra tilknyttede selskaper og fellesforetak, noe som kan føre til forvirring om en enhets effektive skattesats og underliggende lønnsomhet.

De som var uenig mener altså at de nye kravet ikke bare vil redusere forståeligheten, men også påvirke sammenlignbarhet negativt. Nedenfor har vi sitert to investorer hvor dette kommer frem:

«ABAF/BVFA disagrees with the proposal to present the subtotal "operating profit and income and expenses from integral associates and joint ventures" in the statement of profit or loss. We think that the proposed subtotal adds apples and pears and has no real meaning from a user perspective.» (Belgian Association of Financial Analysts)

We think that including a new subtotal will not have a relevant meaning in terms of analysis. The consolidated entities are "integrated" in the accounts differently to the associates and jointventures and to combine therefore "before financing and before tax" numbers with "after financing and after tax" it will not be appropriate. Comparability might also be affected by the way entities might report. Thus, we disagree with including this new subtotal from integrated associates and joint venture.» (The European Federation of Financial Analysts Societies (EFFAS) Commission on Financial Reporting)

Avslutningsvis er det interessant å merke seg at IASB tok hensyn til kritikken til paragraf 60b. Det fremgår av IASB BC at de valgte å ikke gjennomføre dette kravet som følge av bekymringen til interessentene, da mange mente at dette kravet ikke ville gi beslutningsnyttig informasjon (IASB 2024a: BC117). Verdt å merke seg er at når IASB nevner at dette kravet ikke ville gi beslutningsnyttig informasjon, kan det referere til kritikken fra høringsbrevene som kan knyttes til kvalitetskravene; tro gjengivelse, forståelighet og sammenlignbarhet.

5.3.4 Oppsummering

IASB har i stor grad lyktes med overgangen fra IAS 1 til IFRS 18, da de har klart å ta hensyn til mange av investorenes bekymringer. Bekymringene dreide seg hovedsakelig om sammenlignbarhet og forståelighet. Dette er viktige kvalitetskrav for at finansregnskapet skal være beslutningsnyttig. De fleste investorer har uttrykt tilfredshet med endringene. Imidlertid viser analysen også en iboende utfordring: det er umulig å tilfredsstille alles meninger. IASB har likevel gjort et grundig arbeid, da majoriteten av investorene har satt pris på endringene og valgene IASB har tatt. Spesielt trekker vi frem paragraf 60b hvor IASB valgte å ikke introdusere dette kravet likevel.

Det virker derfor som IASB kom frem til en løsning som gir bedre forståelighet, sammenlignbarhet og tro gjengivelse i finansregnskapet. Alt dette kan bidra til det overordnede målet om at informasjonen skal være beslutningsnyttig for investorene.

5.4 Er finansregnskapets relevans og pålitelighet redusert?

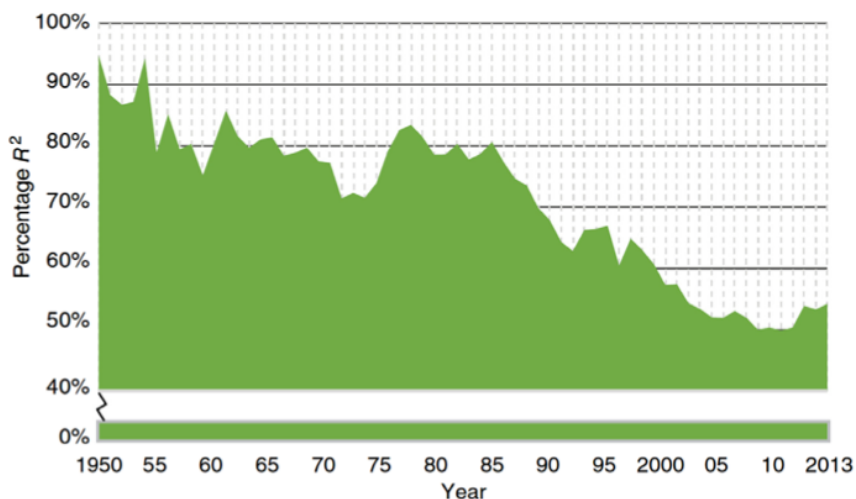
I forbindelse med at Stockman-prisen har kriterier utenfor finansregnskapet og at IASB fjernet pålitelighet som et kvalitetskrav, samt den økende bruken av alternative resultatmål i regnskapet, var vi interessert i å se nærmere på hva forskningen sier om verdirelevans og pålitelighet etter innføring av IFRS.

5.4.1 Forskning på verdirelevans

Verdirelevans forteller oss i hvilken grad regnskapstallene påvirker aksjekursene og dermed om regnskapstallene reflekterer informasjon som blir brukt i beslutninger av investor og kreditor (Outa et al., 2017; Brown et al., 1999; Barth et al., 2001). Dette er beslutninger som innebærer verdsettelse og konkursprediksjon (Kinserdal, 2023). Verdirelevansen måles ved å se hvor vidt nettoresultat etter skatt og egenkapitalstørrelsen (samlet eller hver for seg) forklarer aksjeverdien (Kinserdal, 2023).

Det fremkommer fra Lev & Gu (2016) på s. 31 at resultatet og balansen har mistet sin forklaringskraft over tid. Resultatet og balansen forklarte under 50% av aksjeverdien i 2013, sammenlignet med over 90% i 1950 og 80% i 1980. Dårligst ut kommer resultatet, hvor forklaringskraften bare var 5 %.

Denne nedgangen i verdirelevansen fant forskerne ved å kjøre regresjonsanalyser og beregne over tid i hvilken grad aksjekursene reflekterer rapportert nettoinntekt og egenkapital.

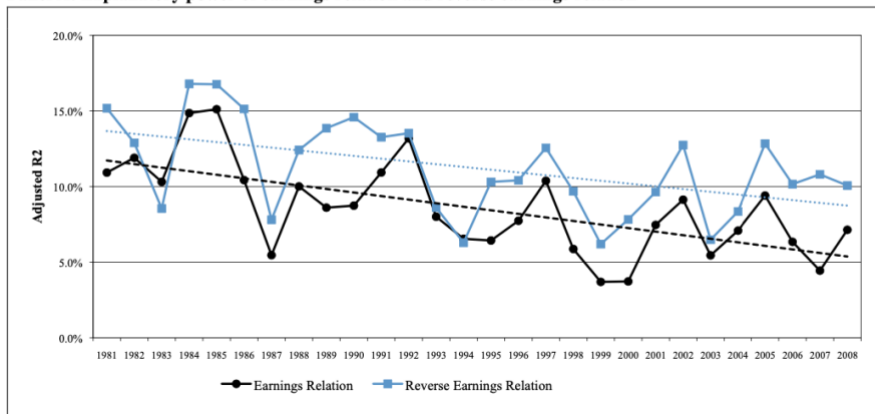
Figur 10: Andel av markedsverdi som reflekteres i resultat og egenkapital i perioden 1950-2013 (Lev & Gu, 2016).

Også studien til Hail (2013) bekrefter at resultatet har hatt en negativ utvikling i perioden, men finner at balansen sin forklaringskraft har holdt seg stabil.

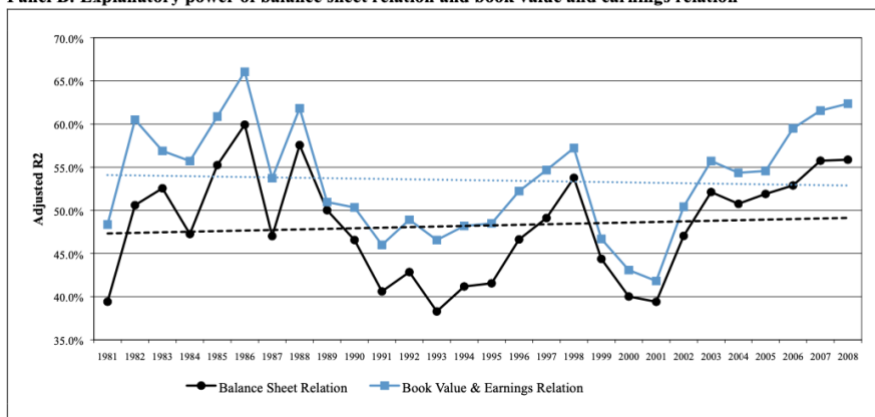
Figure 2

Contemporaneous relation between market and accounting measures over time

Panel A: Explanatory power of earnings relation and reverse earnings relation

Panel B: Explanatory power of balance sheet relation and book value and earnings relation

Figur 11: Forklaringskraft for resultat og balanse over tid (Hail, 2013).

Det foreslås ulike forklaringer på redusert verdirelevans. Blant annet har Dichev & Tang (2008) funnet at periodisering av inntekter og kostnader har blitt verre de siste 40 årene. Studien gjelder selskaper i USA. Funnene indikerer at virkelig verdi og at man har gått vekk fra sammenstillingsprinsippet er med på å forverre denne trenden (Dichev & Tang, 2008). Økende rapportering av «engangshendelser» kan også gjøre resultatet mindre verdirelevant (Collins et al., 1997).

Det er manglende sammenstilling og engangshendelser i resultatet som gjør at det har blitt vanskeligere å tolke den underliggende inntjeningen. Dette skyldes et balanseorientert regelverk hvor definisjoner av balanseposter vil være styrende for all innregning. Dersom definisjon for eiendel, gjeld og egenkapital er oppfylt vil man balanseføre det og følge målekriteriene i hver enkelt regnskapsstandard (Baksaas et al., 2020). Dermed blir resultatet

en form for «dumpingplass» for verdiendringene i balansen. Dette kan gi et resultat med liten prediksjonsverdi (Kinserdal, 2023; Plenborg et al., 2021).

Den negative utviklingen kan forklare hvorfor man har sett økende bruk av alternative resultatmål slik som EBIT OG EBITDA. Brukerne har ønsket seg et finansregnskap som gir bedre informasjon knyttet til å analysere og sammenligne selskapers resultat, som var bakgrunnen for hvorfor IASB utviklet IFRS 18 som gir større åpenhet rundt slike mål (IFRS Foundation, 2024b). Opprettelsen av IFRS 18 er altså noe som skal gjøre finansregnskapet mer nyttig for investorene.

En annen forklaring på hvorfor regnskapet har lavere verdirelevans kan være politisk press. En regnskapsstandard er utformet med utgangspunkt i tilbakemeldinger fra flere interessenter. De som blir påvirket av en regnskapsstandard vil ha interesse av å påvirke den. En interessent kan defineres som «...any group or individual who can affect or is affected by the achievement of the organization's objectives» (Freeman, 2010). Ifølge interessenteorien til Freeman må IASB lytte til flere enn bare primærbrukerne av regnskapet for at regnskapsstandardene skal få oppslutning.

Figur 12: Interessenter som kan påvirke standardsetting. Inspirert av: (Freeman, 2010).

Det er hver enkelt regnskapsstandard som stiller kravene til innregning og måling av balanseposter. Politisk press kan gjøre at det oppstår inkonsistens mellom regnskapsstandarder og til CF 2018 (Kinserdal, 2023). Kinserdal (2023) trekker frem regnskapsstandarden for biologiske eiendeler som et eksempel, hvor den har blitt sterkt påvirket av skogindustrien i Australia. Dette kan føre til regnskapsregler som gjør regnskapet mindre verdirelevant.

5.4.2   Forskning på pålitelighet

Pålitelighet ble først omtalt av IASB som «reliability» og ble i 2010 endret til «faithful representation». Et finansregnskap skal med andre ord være komplett, nøytral og fri for feil for å være av god kvalitet. Pålitelighet er interessant å se på da IFRS er prinsippbasert, noe som skal gi mer fleksibilitet for ledelsen til velge den løsningen som best reflekterer selskapets økonomiske realitet.

Forskning på regnskapskvalitet kan innebære at man ser på antall reverseringer, vurderingsposter, estimater og resultat over eller under en kritisk størrelse for å oppdage regnskapsmanipulasjon eller estimatfeil (Kinserdal, 2023). Over tid har man sett at regnskapskvaliteten har bedret seg etter innføring av IFRS i 2004 (Kinserdal, 2023).

Pășcan (2015) har gjort en litteraturstudie av 30 studier på regnskapskvalitet. Konklusjonen er at pålitelighet i regnskapet kan avhenge av faktorer ved selskapet og land (Pășcan, 2015). En implikasjon av dette er at mindre regnskapsjuks kan forklares av andre forhold slik som økt krav til internkontroll og dokumentasjon, bedre tilsyn og revisjoner etter regnskapsskandalene som skjedde på 2000-tallet. Det er derfor vanskelig å konkludere om det er IFRS i seg selv som gjør at finansregnskapet er mer pålitelig i dag (Kinserdal, 2023).

5.5   Oppsummering

Det første vi stilte spørsmål ved i kapittel 5 var hvorfor Stockman-prisen har kriterier utenfor finansregnskapet. Var det fordi regnskapet er mindre relevant? Ved å diskutere med komitemedlemmene fikk vi svar på hvorfor det er ulike kriterier utenfor finansregnskapet.

Ifølge komitemedlemmene var grunnen til dette den naturlige begrensingen til finansregnskapet. Siden det har blitt mer reguleringer og større fokus på bedre «investor relations» vil løpende kommunikasjon være svært nyttig for brukerne. I tillegg ser man økende rapportering på ESG som kan være relevant for brukerne, men som ikke er dekket av finansregnskapet. Basert på intervjuene kan vi ikke konkludere med at de har kriterier utenfor finansregnskapet fordi finansregnskapet har noen svakheter. Finansregnskapet er en viktig del av prisen på grunn av dens troverdighet.

Ved dokumentanalysen studerte vi gjennom kommentarbrevene hvordan IASB lyttet til investorene ved utarbeidelsen av CF 2010. Da IASB bestemte seg for å endre rammeverket fra 1989 var det flere investorer som var misfornøyde med flere punkter, men IASB bestemte seg likevel for å gjennomføre endringene. Da de skulle lage en ny versjon i 2018 (CF 2018), reverserte de noen av endringene som de hadde tidligere hadde fått kritikk for i 2010, som for eksempel utelatelsen av kontrollformålet. Kontrollformålet fikk dermed større plass igjen. Dokumentanalysen viste oss at CF 2018 ivaretar ønskene til investorer i større grad enn CF 2010.

Endringen fra IAS 1 til IFRS 18 viser også hvordan IASB forsøker å dekke investorenes behov for forståelig og sammenlignbar informasjon. I utformingen av IFRS 18 var de fleste investorene enige med forslagene som ble presentert i høringsutkastet av IASB. Det ene forslaget som møtte mest kritikk fra investorene, ble ikke inkludert i den endelige versjonen av IFRS 18. En grunn til at utviklingen av IFRS 18 er viktig er at resultatet bare har 5 % forklaringskraft. Dette har gjort at man har sett en økende bruk av alternative resultatmål og justerte tall for å hjelpe investorene å forstå inntjeningen. Dette har derimot skapt usikkerhet på grunn av lite åpenhet rundt hvordan tallene blir beregnet. Derfor vil det å regulere alternative resultatmål, og i stedet ha felles definisjoner og opplysningskrav bidra til mer beslutningsnyttig informasjon for brukerne.

Når det kommer til kontrollformål og pålitelighet som fikk mindre plass i CF 2010, viser likevel forskning at det ikke er noen nedgang i regnskapets pålitelighet etter innføring av IFRS i 2004. Det er likevel uklart om det skyldes IFRS i seg selv eller andre forhold.

6. Konklusjon

Problemstillingen vår var:

Hva har Stockman-kriteriene og IASB sine kvalitetskrav til felles og hva skiller de? Hvorfor er det forskjeller?

Det Stockman-prisen og IASB sine kvalitetskrav har til felles er at IASB sine kvalitetskrav er noe medlemmene involvert i Stockman-prisen også ser etter i et finansregnskap. Det som skiller Stockman-kriteriene og IASB sine kvalitetskrav er at flere av medlemmene involvert i Stockman-prisen syntes verifiserbarhet var mindre viktig. Det er dermed ikke mye som skiller kvalitetskravene av hva IASB anser som godt regnskap og hva investorer anser som godt regnskap.

Forskjeller mellom IASB og Stockman-prisen kan forklares ved at Stockman-prisen er opptatt av den løpende kommunikasjonen med selskapet i tillegg til finansregnskapet. Den mest åpenbare forklaringen på dette er at finansregnskapet har lavere aktualitet og at det har skjedd en sterk satsning på «investor relations» hos selskapene. Medlemmer i Stockman-komiteen tror selv dette skyldes strengere reguleringer og at markedet har blitt mer profesjonalisert.

Vi finner at IASB treffer godt på kvalitetskravene i CF 2018 da disse kriteriene blir vektlagt i Stockman-prisen ved vurdering av finansregnskapet. Vi finner også at IASB forsøker å lytte til investorene når de utvikler CF 2018 og IFRS 18. Flere studier viser at regnskapet har hatt en nedgang i verdirelevans, spesielt resultatet. Man kan ikke utelukke dette som en forklaring på hvorfor investorer benytter seg av andre kilder til informasjon. IASB forsøker imidlertid å møte dette med å erstatte IAS 1 med IFRS 18.

Til slutt fant vi at hele 30 % av Stockman-prisen omhandler ESG. Dette skyldes at ESG-rapportering har et økt omfang, og at Stockman-prisen vil premiere selskaper som klarer å rapportere relevant informasjon på en effektiv og god måte. Dette er også med på å gi finansregnskapet mindre plass i Stockman-prisen.

Erklæring om bruk av KI-verktøy i arbeidet med denne masteroppgaven

Navn (og versjon) av KI-verktøyet: OpenAI's GPT-3 (Sikt KI-chat).

Formålet med bruken av verktøyet: Formålet vårt med bruk av KI-verktøy har vært hovedsakelig idé-genering. Det har også blitt brukt til inspirasjon til måter å organisere data og hjelp til akademisk skriving.

Vi er klar over at vi er ansvarlig for alt innhold i denne masteroppgaven, inkludert de deler der KI-verktøy er benyttet. Vi har ansvar for at oppgaven følger etiske regler for personvern og publisering.

Litteraturliste

- Ajekwe, C. C. (2021). Impact of flexibility in accounting on financial reporting. *European Journal of Accounting, Auditing and Finance Research*, 9(3), 74-87. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3828502
- Baksaas, K. M., Stenheim, T. & Keeping, D. (2020). *Regnskapsteori* (2. utg.). Cappelen Damm akademisk.
- Barth, M., Beaver, W. & Landsman, W. (2001). The Relevance of the Value Relevance Literature For Financial Accounting Standard Setting: Another View. *Journal of Accounting and Economics*, 31, 77-104. [https://doi.org/10.1016/S0165-4101\(01\)00019-2](https://doi.org/10.1016/S0165-4101(01)00019-2)
- Bassen, A., Basse Mama, H. & Ramaj, H. (2010). Investor relations: a comprehensive overview. *Journal für Betriebswirtschaft*, 60(1), 49-79. <https://doi.org/10.1007/s11301-009-0057-7>
- Bernhoft, A.-C., Kvifte, S. S. & Røsok, K. O. (2018). *IFRS i Norge : en håndbok* (8. utg.). Fagbokforlaget.
- Brown, S., Lo, K. & Lys, T. (1999). Use of R2 in accounting research: measuring changes in value relevance over the last four decades. *Journal of Accounting and Economics*, 28(2), 83-115.
- Chircop, J., Gagnon, J. & Young, S. (2022). Capital market response to high quality annual reporting: evidence from UK annual report awards. *Accounting and Business Research*, 54(2), 125-167. <https://doi.org/10.1080/00014788.2022.2106542>
- Collins, D. W., Maydew, E. L. & Weiss, I. S. (1997). Changes in the value-relevance of earnings and book values over the past forty years. *Journal of Accounting and Economics*, 24(1), 39-67. [https://doi.org/https://doi.org/10.1016/S0165-4101\(97\)00015-3](https://doi.org/https://doi.org/10.1016/S0165-4101(97)00015-3)
- Davern, M., Gyles, N., Hanlon, D. & Pinnuck, M. (2019). Is Financial Reporting Still Useful? Australian Evidence. *Abacus*, 55(1), 237-272. <https://doi.org/https://doi.org/10.1111/abac.12152>
- Dichev, I. D. & Tang, V. W. (2008). Matching and the Changing Properties of Accounting Earnings over the Last 40 Years. *The Accounting Review*, 83(6), 1425-1460. <http://www.jstor.org/stable/30243802>
- Erb, C. & Pelger, C. (2015). "Twisting words"? A study of the construction and reconstruction of reliability in financial reporting standard-setting. *Accounting, Organizations & Society*, 40. <https://doi.org/10.1016/j.aos.2014.11.001>
- Ford, J. (2019). Accounting has become the opposite of useful for users. *Financial Times*, 10.
- Forening for finansfag. (2023, 27 September 2023). *Vinnere av Stockman-prisen 2023*. Forening for finansfag. Hentet 8 Januar 2024 fra <https://finansfag.no/stockmanprisen/pressemelding/>
- Forening for finansfag. (2024). *Uttalelse om finansiell informasjon*. Hentet 28.05.2024 fra <https://finansfag.no/arkiv/uttalelse-finansiell-informasjon/>
- Freeman, R. E. (2010). *Strategic management: A stakeholder approach*. Cambridge university press.
- Gjesdal, F. (2007). Regnskapsanalyse: Omgruppering av regnskapet for eierkontroll og verdsettelse. *Praktisk økonomi & finans*, 23(2), 3-17. <https://doi.org/10.18261/ISSN1504-2871-2007-02-02>

-
- Hail, L. (2013). Financial Reporting and Firm Valuation: Relevance Lost or Relevance Regained? <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2200428>
- Haugnes, T. & Mamelund, E. (2010). Verifiserbarhet ønskelig, men ikke nødvendig. *Revisjon og Regnskap*. <https://www.revregn.no/journal/2010/8/revisjon-08-2010-28>
- IASB. (2001a). *IAS 1 Presentation of Financial Statements*.
- IASB. (2001b). *IAS 34 Interim Financial Reporting*.
- IASB. (2010a). *Basis for Conclusions on the Exposure Draft Conceptual Framework for Financial Reporting*.
- IASB. (2010b). *The Conceptual Framework for Financial Reporting*.
- IASB. (2018a). *Basis for Conclusionson the Conceptual Framework for Financial Reporting*.
- IASB. (2018b). *The Conceptual Framework for Financial Reporting*.
- IASB. (2024a). *IFRS 18 Basis for Conclusions on Presentation and Disclosure in Financial Statements*.
- IASB. (2024b). *IFRS 18 Presentation and Disclosure in Financial Statements*.
- IASB. (2024c). *Webcast: Overview of the forthcoming IFRS Accounting Standard—IFRS 18*. Hentet 3.05.2024 fra <https://www.ifrs.org/projects/completed-projects/2024/primary-financial-statements/webcast-overview-of-the-forthcoming-ifrs-accounting-standard-ifrs-18/>
- IASC. (1989). *Framework for the Preparation and Presentation of Financial Statements*
- IFRS Foundation. *Who we are*. Hentet 05.02.2024 fra <https://www.ifrs.org/about-us/who-we-are/#about-us>
- IFRS Foundation. (2010a). *Conceptual Framework for Financial Reporting Project Summary and Feedback Statement* IFRS Foundation. <https://www.ifrs.org/content/dam/ifrs/project/conceptual-framework-2010/cffeedbackstmt.pdf>
- IFRS Foundation. (2010b). *Discussion Paper and comment letters—An improved Conceptual Framework: The Objective of Financial Reporting & Qualitative Characteristics of Decision-useful Financial Reporting Information*. Hentet 01.04.2024 fra <https://www.ifrs.org/projects/completed-projects/2010/conceptual-framework-2010/dp-cf-objective-characteristics/#view-the-comment-letters>
- IFRS Foundation. (2018). *IFRS Conceptual Framework Project Summary*. IFRS Foundation. <https://www.ifrs.org/content/dam/ifrs/project/conceptual-framework/fact-sheet-project-summary-and-feedback-statement/conceptual-framework-project-summary.pdf>
- IFRS Foundation. (2021). *IFRS Standards—Application around the world*. <https://www.ifrs.org/content/dam/ifrs/publications/jurisdictions/pdf-profiles/european-union-ifrs-profile.pdf>
- IFRS Foundation. (2024a). *Exposure Draft and comment letters: General Presentation and Disclosures (Primary Financial Statements)*. <https://www.ifrs.org/projects/completed-projects/2024/primary-financial-statements/ed-primary-financial-statements/#consultation>
- IFRS Foundation. (2024b). *Project Summary - IFRS 18 Presentation and Disclosure in Financial Statements*. <https://www.ifrs.org/content/dam/ifrs/project/primary-financial-statements/ifrs-standard/projectssummary-ifrs18-april2024.pdf>
- IFRS Foundation. (2024c). *Why global accounting standards?* Hentet 28.05.2024 fra <https://www.ifrs.org/use-around-the-world/why-global-accounting-standards/>

- Kinserdal, F. (2023). Har IFRS gjort regnskapene mer relevante og med bedre kvalitet enn før? *Praktisk økonomi & finans*, 39(3), 254-271. <https://doi.org/doi:10.18261/pof.39.3.7>
- Kvale, S. (2007). Analyzing interviews. *Doing interviews*, 102-120.
- Lev, B. & Gu, F. (2016). *The End of Accounting and the Path Forward for Investors and Managers* (1st. utg.). Newark: Wiley. <https://doi.org/10.1002/9781119270041>
- Oslo Børs. (2021). Oslo Børs' IR-anbefaling av 1. mars 2021.
- Outa, E. R., Ozili, P. & Eisenberg, P. (2017). IFRS convergence and revisions: value relevance of accounting information from East Africa. *Journal of Accounting in Emerging Economies*, 7(3), 352-368.
- Pășcan, I.-D. (2015). Measuring the Effects of IFRS Adoption on Accounting Quality: A Review. *Procedia Economics and Finance*, 32, 580-587. [https://doi.org/https://doi.org/10.1016/S2212-5671\(15\)01435-5](https://doi.org/https://doi.org/10.1016/S2212-5671(15)01435-5)
- Pelger, C. (2019). The Return of Stewardship, Reliability and Prudence – A Commentary on the IASB's New Conceptual Framework. *Accounting in Europe*, 17, 1-19. <https://doi.org/10.1080/17449480.2019.1645960>
- Plenborg, T., Kinserdal, F., Plenborg, T. & Petersen, C. V. (2021). *Financial statement analysis : valuation - credit analysis - performance evaluation* (2. utg.). Fagbokforlaget.
- Røsok, K. (2020). IASBs syn på sammenlignbarhet i finansregnskapet. I (s. 55-81). <https://doi.org/10.23865/noasp.112.ch2>
- Saunders, M. N. K., Lewis, P. & Thornhill, A. (2019). *Research methods for business students* (8th edition. utg.). Pearson.
- Stenheim, T., Sundkvist, H. C. & Opsahl, A. (2017). Hva menes med regnskapskvalitet? *Magma*.
- van Mourik, C. & Katsuo, Y. (2015). The IASB and ASBJ Conceptual Frameworks: Same Objective, Different Financial Performance Concepts. *Accounting Horizons*, 29(1), 199-216. <https://doi.org/10.2308/acch-50902>

Vedlegg

Vedlegg 1

Oversikt over de 13 spørsmål som omhandler IFRS 18 til høringsutkastet:

Endring (markert med sort) og tilhørende spørsmål
New required subtotals in statement of profit or loss, including “operating profit”
<p>Paragraph 60(a) of the Exposure Draft proposes that all entities present in the statement of profit or loss a subtotal for operating profit or loss. Paragraph BC53 of the Basis for Conclusions describes the Board’s reasons for this proposal.</p> <p>Do you agree with the proposal? Why or why not? If not, what alternative approach would you suggest and why?</p>
<p>Paragraph 46 of the Exposure Draft proposes that entities classify in the operating category all income and expenses not classified in the other categories, such as the investing category or the financing category. Paragraphs BC54–BC57 of the Basis for Conclusions describe the Board’s reasons for this proposal.</p> <p>Do you agree with this proposal? Why or why not? If not, what alternative approach would you suggest and why?</p>
<p>Paragraph 48 of the Exposure Draft proposes that an entity classifies in the operating category income and expenses from investments made in the course of the entity’s main business activities. Paragraphs BC58–BC61 of the Basis for Conclusions describe the Board’s reasons for this proposal.</p> <p>Do you agree with the proposal? Why or why not? If not, what alternative approach would you suggest and why?</p>
<p>Paragraph 51 of the Exposure Draft proposes that an entity that provides financing to customers as a main business activity classify in the operating category either: •</p>

---

income and expenses from financing activities, and from cash and cash equivalents, that relate to the provision of financing to customers; or • all income and expenses from financing activities and all income and expenses from cash and cash equivalents. Paragraphs BC62–BC69 of the Basis for Conclusions describe the Board’s reasons for the proposals.

Do you agree with the proposal? Why or why not? If not, what alternative approach would you suggest and why?

Paragraphs 60(c) and 64 of the Exposure Draft propose that all entities, except for some specified entities (see paragraph 64 of the Exposure Draft), present a profit or loss before financing and income tax subtotal in the statement of profit or loss. Paragraph 49 of the Exposure Draft proposes which income and expenses an entity classifies in the financing category. Paragraphs BC33–BC45 of the Basis for Conclusions describe the Board’s reasons for the proposals.

Do you agree with the proposals? Why or why not? If not, what alternative approach would you suggest and why?

Disclosure about management-defined performance measures (MPMs)

(a) Paragraph 103 of the Exposure Draft proposes a definition of ‘management performance measures’.

(b) Paragraph 106 of the Exposure Draft proposes requiring an entity to disclose in a single note information about its management performance measures.

(c) Paragraphs 106(a)–106(d) of the Exposure Draft propose what information an entity would be required to disclose about its management performance measures. Paragraphs BC145–BC180 of the Basis for Conclusions describe the Board’s reasons for the proposals and discuss approaches that were considered but rejected by the Board.

Do you agree that information about management performance measures as defined by the Board should be included in the financial statements? Why or why not? Do

you agree with the proposed disclosure requirements for management performance measures? Why or why not? If not, what alternative disclosures would you suggest and why?

Paragraphs BC172–BC173 of the Basis for Conclusions explain why the Board has not proposed requirements relating to EBITDA.

Do you agree? Why or why not? If not, what alternative approach would you suggest and why?

Enhancing guidance on grouping of information (aggregation and disaggregation)

Paragraphs 47–48 of the Exposure Draft propose that an entity classifies in the investing category income and expenses (including related incremental expenses) from assets that generate a return individually and largely independently of other resources held by the entity, unless they are investments made in the course of the entity’s main business activities. Paragraphs BC48–BC52 of the Basis for Conclusions describe the Board’s reasons for the proposal. Local Authority Pension Fund Forum, 2020 18 Do you agree with the proposal? Why or why not? If not, what alternative approach would you suggest and why?

a) The proposed new paragraphs 20A–20D of IFRS 12 would define ‘integral associates and joint ventures’ and ‘non-integral associates and joint ventures’; and require an entity to identify them.

(b) Paragraph 60(b) of the Exposure Draft proposes to require that an entity present in the statement of profit or loss a subtotal for operating profit or loss and income and expenses from integral associates and joint ventures.

(c) Paragraphs 53, 75(a) and 82(g)–82(h) of the Exposure Draft, the proposed new paragraph 38A of IAS 7 and the proposed new paragraph 20E of IFRS 12 would require an entity to provide information about integral associates and joint ventures separately from non-integral associates and joint ventures. Local Authority Pension Fund Forum, 2020 19 Paragraphs BC77–BC89 and BC205–BC213 of the Basis for

---

Conclusions describe the Board’s reasons for these proposals and discuss approaches that were considered but rejected by the Board.

Do you agree with the proposals? Why or why not? If not, what alternative approach would you suggest and why?

Paragraphs 20–21 of the Exposure Draft set out the proposed description of the roles of the primary financial statements and the notes. Paragraphs 25–28 and B5–B15 of the Exposure Draft set out proposals for principles and general requirements on the aggregation and disaggregation of information. Paragraphs BC19–BC27 of the Basis for Conclusions describe the Board’s reasons for these proposals. Do you agree with the proposals? Why or why not? If not, what alternative approach would you suggest and why?

Paragraphs 68 and B45 of the Exposure Draft propose requirements and application guidance to help an entity to decide whether to present its operating expenses using the nature of expense method or the function of expense method of analysis. Paragraph 72 of the Exposure Draft proposes requiring an entity that provides an analysis of its operating expenses by function in the statement of profit or loss to provide an analysis using the nature of expense method in the notes. Paragraphs BC109–BC114 of the Basis for Conclusions describe the Board’s reasons for the proposals.

Do you agree with the proposals? Why or why not? If not, what alternative approach would you suggest and why?

Paragraph 100 of the Exposure Draft introduces a definition of ‘unusual income and expenses’. Paragraph 101 of the Exposure Draft proposes to require all entities to disclose unusual income and expenses in a single note. Paragraphs B67–B75 of the Exposure Draft propose application guidance to help an entity to identify its unusual income and expenses. Paragraphs 101(a)–101(d) of the Exposure Draft propose what information should be disclosed relating to unusual income and expenses. Local Authority Pension Fund Forum, 2020 21 Paragraphs BC122–BC144 of the Basis for

---

Conclusions describe the Board's reasons for the proposals and discuss approaches that were considered but rejected by the Board.

Do you agree with the proposals? Why or why not? If not, what alternative approach would you suggest and why?

(a) The proposed amendment to paragraph 18(b) of IAS 7 would require operating profit or loss to be the starting point for the indirect method of reporting cash flows from operating activities.

(b) The proposed new paragraphs 33A and 34A–34D of IAS 7 would specify the classification of interest and dividend cash flows. Paragraphs BC185–BC208 of the Basis for Conclusions describe the Board's reasons for the proposals and discusses approaches that were considered but rejected by the Board.

Do you agree with the proposals? Why or why not? If not, what alternative approach would you suggest and why?

Vedlegg 2

Intervjuguide for investorer og analytikere

INTRODUKSJON:

Hei! Vi setter pris på du ville stille til intervju. Ditt perspektiv er svært verdifullt for oss, og vi ser fram til å høre om dine erfaringer og vurderinger. Vi er interessert i hva slags vurderinger som blir gjort når det gjelder de ulike kriteriene til Stockman-prisen.

Din identitet vil ikke bli avslørt i oppgaven. For å sikre at vi fanger opp all informasjonen korrekt, vil vi gjerne ta opp samtalen. Går det greit vi tar opp samtalen?

HOVEDDEL:

1. Årsregnskap og noter, styrets beretning:

1) I vurderingen av dette kriteriet, hvilke aspekter har du spesielt fokusert på og hvorfor?

Oppfølgingsspørsmål:

O1.1) Hva anser du som relevant informasjon ved dette kriteriet? (andre ting enn prediksjonsverdi/bekreftelsesverdi)

O1.2) Hvordan vurderer du om årsregnskapet og notene gir deg informasjon til å kunne danne forventninger om selskapets fremtidige økonomiske utvikling? (**Relevans – Prediksjonsverdi**)

O1.3) Hvordan vurderer du om årsregnskapet og notene gir deg informasjon til å kunne bekrefte eller justere tidligere forventninger? (**Relevans – Bekreftelsesverdi**)

O1.4) Hvordan vurderer du om all nødvendig informasjon er inkludert i årsregnskapet og notene? (**Tro gjengivelse – Komplet**)

O1.5) Hvordan vurderer du om informasjonen i årsregnskapet og notene er upartisk presentert, uten å fremheve eller nedtone bestemte aspekter? (**Tro gjengivelse – Nøytralitet**)

O1.6) Hvordan vurderer du om informasjonen i årsregnskapet og notene er korrekt og uten vesentlige feil? (**Tro gjengivelse – Feilfrihet**)

O1.7) Hvordan vurderer du om informasjonen i årsregnskapet og notene blir presentert i tide for å påvirke dine beslutninger? (**Aktualitet**)

O1.8) Hvordan vurderer du om informasjonen i årsregnskapet og notene er klart og tydelig presentert, slik at du kan forstå den uten unødig innsats? (**Forståelighet**)

O1.9) Hvordan vurderer du om informasjonen i årsregnskapet og notene er presentert på en måte som gjør det mulig å sammenligne den med annen relevant informasjon, for eksempel fra tidligere perioder eller fra andre selskaper? (**Sammenlignbarhet**)

O1.10) Hvordan vurderer du om informasjonen i årsregnskapet og notene kan bekreftes av uavhengige kilder eller ved bruk av uavhengige metoder? (**Verifiserbarhet**)

2. Segmentinformasjon i års- og delårsrapporter:

2) I vurderingen av dette kriteriet, hvilke aspekter har du spesielt fokusert på og hvorfor?

Oppfølgingsspørsmål:

O2.1) Hva anser du som relevant informasjon ved dette kriteriet? (andre ting enn prediksjonsverdi/bekreftelsesverdi)

O2.2) Hva ser du etter i segmentinformasjonen for å kunne danne deg et bilde av selskapets fremtid? (**omhandler relevans-prediksjonsverdi**)

O2.3) Hvordan vurderer du om segmentinformasjonen gir et fullstendig bilde av selskapets aktiviteter? (omhandler **tro gjengivelse – Komplett**)

O2.4) Hvordan vurderer du om segmentinformasjonen er presentert på en upartisk måte, uten å fremheve eller nedtone bestemte aspekter? (omhandler **Tro gjengivelse – Nøytralitet**)

O2.5) Hvordan vurderer du om segmentinformasjonen er korrekt og uten vesentlige feil? (**Tro gjengivelse – Feilfrihet**)

O2.6) Hvordan vurderer du om delårsrapporteringen/årsrapportering blir presentert i tide for å påvirke dine beslutninger? (**Aktualitet**)

O2.7) Hvordan vurderer du om segmentinformasjonen og delårsrapportene er klart og tydelig presentert, slik at du kan forstå dem uten unødig innsats? (**Forståelighet**)

O2.8) Hvordan vurderer du om segmentinformasjonen og delårsrapportene er presentert på en måte som gjør det mulig å sammenligne dem med annen relevant informasjon, for eksempel fra tidligere perioder eller fra andre selskaper? (**Sammenlignbarhet**)

O2.9) Hvordan vurderer du om segmentinformasjonen og delårsrapportene kan bekreftes av uavhengige kilder eller ved bruk av uavhengige metoder? (**Verifiserbarhet**)

3. Delårsrapportering og selskapspresentasjonen:

3) I vurderingen av dette kriteriet, hvilke aspekter har du spesielt fokusert på og hvorfor?

4. Finansielle mål og utbyttepolitikk:

4) I vurderingen av dette kriteriet, hvilke aspekter har du spesielt fokusert på og hvorfor?

5. Tydelig og langsiktig strategi, markedsinformasjon og industriutvikling:

5) I vurderingen av dette kriteriet, hvilke aspekter har du spesielt fokusert på og hvorfor?

Komite: Hva tenker du man bør fokusere på ved vurdering av dette kriteriet?

6. Åpen, troverdig og konsistent informasjon:

6) I vurderingen av dette kriteriet, hvilke aspekter har du spesielt fokusert på og hvorfor?

Oppfølgingsspørsmål:

O6.1) Hva anser du som relevant informasjon ved dette kriteriet? (andre ting enn prediksjonsverdi/bekreftelsesverdi)

O6.2) Hvordan vurderer du om informasjonen er åpen, pålitelig og konsekvent? Hva ser du etter som bevis for disse kvalitetene? (**Tro gjengivelse- Nøytralitet og feilfrihet**

Relevans- Bekreftelsesverdi)

O6.3) Hva ser du etter i informasjonen for å kunne danne forventninger om selskapets fremtidige økonomiske utvikling? (**Relevans – Prediksjonsverdi)**

O6.4) Hvordan vurderer du om informasjonen presenteres fullstendig, inkludert alle relevante fakta og detaljer? (**Tro gjengivelse – Fullstendighet)**

O6.5) Hvordan vurderer du om informasjonen presenteres i tide for å påvirke dine beslutninger? (**Aktualitet)**

O6.6) Hvordan vurderer du om informasjonen er klart og tydelig presentert, slik at du kan forstå den uten unødig innsats? (**Forståelighet)**

O6.7) Hvordan vurderer du om informasjonen presenteres på en måte som gjør det mulig å sammenligne den med annen relevant informasjon, for eksempel fra tidligere perioder eller fra andre selskaper? (**Sammenlignbarhet)**

O6.8) Hvordan vurderer du om informasjonen kan bekreftes av uavhengige kilder eller ved bruk av uavhengige metoder? (**Verifiserbarhet)**

7. Tilgjengelighet på nøkkelpersonell/bedriftsbesøk:

7) I vurderingen av dette kriteriet, hvilke aspekter har du spesielt fokusert på og hvorfor?

8. ESG:

8) I vurderingen av dette kriteriet, hvilke aspekter har du spesielt fokusert på og hvorfor?

AVSLUTNING:

9) Hvordan forholder dere til IASB kvalitetskrav?

For å oppsummere litt det vi har snakket om så .....

- Har vi forstått deg riktig angående dette?
- Er det noe du vil legge til eller lurer på?